

Pasi Saarinen

Teatteriagentit pelikentällä

Järjestön vapaaehtoisverkoston hyödyntäminen Teatterin osaamiskeskuksen kehittämisessä

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kulttuurituottaja YAMK

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Opinnäytetyö

21.11.2015

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Pasi Saarinen Teatteriagentit pelikentällä - järjestön vapaaehtoisverkoston hyödyntäminen Teatterin osaamiskeskuksen kehittämisessä 52 sivua + 1 liite 21.11.2015
Tutkinto	Kulttuurituottaja YAMK
Koulutusohjelma	Kulttuurituotannon koulutusohjelma
Ohjaaja	lehtori Leena Björgvist
<p>”Teatteriagentit pelikentällä - järjestön vapaaehtoisverkoston hyödyntäminen Teatterin osaamiskeskuksen kehittämisessä” opinnäytetyössä kehitettiin Suomen Nuorisoseurojen harrastajateatteriteatteripalvelua järjestön vapaaehtoisten kautta. Opinnäytteen tavoitteena oli kehittää teatteriagenttitoimintaa ja sitä kautta Teatterin osaamiskeskusta. Teatterin osaamiskeskus on työn tilaajan, Suomen Nuorisoseurat ry:n harrastajateattereiden palvelumalli ja teatteriagenttiverkosto sen vapaaehtoisista koostuva verkosto.</p> <p>Työn tietopohjana käytettiin harrastajateatteritoiminnasta tehtyjä tutkimuksia, verkostotoiminnan ja teatteritoiminnan kehittämisen käsikirjoja sekä kulttuurisen nuorisotyön, ennakoinnin, palvelumuotoilun, vapaaehtoisten johtamisen ja innovatiivisuuden julkaisuja.</p> <p>Suomalainen harrastajateatterikenttä on laaja ja sirpaleinen. Opinnäytetyössä avattiin suomalaista harrastajateatterikenttää ja liitettiin Teatterin osaamiskeskus osaksi sitä. Työssä kehitettiin teatteriagenttiverkoston toimintaa sekä kokeiltiin teatteriagenttien kautta uudenlaista yhteiskehittämisen menetelmää.</p> <p>Opinnäytteen lähestymistapa oli ennakkointi. Kehittämistyön menetelminä käytettiin tulevaisuusverstasta, benchmarkkausta ja opinnäytteen tekijän kehittämää mentaalipesäpalloa. Mentaalipesäpallo on yhteiskehittämisen sovellus, joka pohjautuu Viisi kertaa miksi? – menetelmään. Mentaalipesäpallotyöskentelyä varten opinnäytetyössä benchmarkattiin kolme erilaista harrastajateatteria, joiden toimintamalleja teatteriagentit hyödynsivät luodessaan uusia harrastusalaan kehittäviä projektisuunnitelmia. Mentaalipesäpallon keinoin opinnäytetyössä kehitettiin seitsemän projektisuunnitelmaa, jotka saatetaan käytäntöön vuoden 2016 aikana.</p> <p>Työn tuloksista keskeisin oli teatteriagenttiverkoston merkityksellisyyden korostuminen Teatterin osaamiskeskuksen kehittämisessä.</p>	
Avainsanat	harrastajateatteri, verkostojen kehittäminen, kulttuurinen nuorisotyö, ennakkointi, vapaaehtoisten johtaminen, innovointi

Author Title Number of Pages Date	Pasi Saarinen Theatre Agents on the playfield – utilizing organization's volunteer network in the development of Theatre Knowledge Center 52 pages + 1 appendice 21 November 2015
Degree	Master of Culture and Arts
Degree Programme	Master's Degree Programme in Cultural Management
Instructor	Leena Björqvist, Principal Lecturer
<p>The thesis "Theatre Agents on the playfield – utilizing organization's volunteer network in the development of Theatre Knowledge Center" set out to develop the amateur theatre services of the Finnish Youth Association. Theatre Knowledge Center is a service concept of the Finnish Youth Association, and Theatre Agents is the organisation's volunteer network. The aim of the thesis was to develop the practices of Theatre Agents and thereby the Theatre Knowledge Center. The thesis was assigned by The Finnish Youth Association.</p> <p>Theoretically and in terms of empirical background knowledge, the thesis draws on studies of Finnish amateur theatre, network development and theatre processing. It also employs literature on cultural youth work, fore-sighting, service design, volunteer management and innovating.</p> <p>The Finnish amateur theatre field is wide and scattered. The thesis discussed this fact and located the position and functions of the Theatre Knowledge Center on the field. Building on this background knowledge, the thesis aimed to develop and test a method for improving the practices of Theatre Agents so as to benefit the Theatre Knowledge Center and the amateur theatre field in general.</p> <p>The main conceptual framework employed in the thesis was fore-sighting. The concrete methods utilized were future workshops, benchmarking and 'mental baseball', a method created by the author of the thesis. Mental baseball is a development project format that is based on the 'Five Times Why' iterative interrogative method. Three amateur theatres were benchmarked for the mental baseball format. Then, Theatre Agents were asked to utilize the benchmarking results and create new project plans to develop the amateur theatre field. They formulated seven project plans, which will be implemented in 2016.</p> <p>The most important result of the thesis is a clear indication of the significance of Theatre Agents for attempts to develop the Theatre Knowledge Center.</p>	
Keywords	amateur theatre, network development, cultural youth work, foresighting, volunteer management, innovating

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Taustaa	3
2.1	Harrastajateatteri Suomessa	3
2.2	Teatterin osaamiskeskuksen historiaa	4
2.3	Teatteriagenttiverkosto	7
3	Tulevaisuusverstas	10
3.1	Teatteriagenttien tulevaisuusverstas	11
3.2	Megatrendeistä trendeihin	13
3.3	Trendeistä heikkoihin signaaleihin	19
3.4	Tulevaisuusverstaan anti	25
4	Yhteiskehittämisen taustatyö	26
4.1	Benchmarkkaukset	27
4.2	Salonkylän Nuorisoseura	28
4.3	Teatteri Lapua	31
4.4	Teatteriyhdistys Kulissi	34
4.5	Benchmarkkausten yhteenveto	37
5	Mentaalipesäpallo	38
5.1	Mentaalipesäpallon säännöt	38
5.2	Teatteriagenttien mentaalipesäpallon keinoin kehitetyt projektit	39
5.2.1	Avoimia tapahtumia ja kevyesti liikuteltavia konsepteja Kokkolassa	40
5.2.2	Kunnari - Imatralaisen Irti-teatterin nuorten ohjaajien tukeminen	41
5.2.3	Kuusamon näyttämö ja vanhusyhteistyö	42
5.2.4	Nuorten aikuisten harrastustoiminta Jyväskylässä	43
5.2.5	Teatteri Ulpun ja vanhustentalojen yhteistyö	44
5.2.6	Tohmajärvi-trilogia	45
5.2.7	Yhteisöteatteria Pohjois-Savossa	46
5.3	Yhteiskehittämisen huomioita	46
6	Johtopäätökset	48
	Lähteet	50
	Liitteet	

Liite 1. Trendityöskentelyn kuvataallenteita

1 Johdanto

Jokainen ihminen on luova. Luovuus on ihmiselle synnynnäistä ja luontaista toimintaa. Ihminen sitoutuu ympäristöön ja yhteisöön kulttuuristen ja sosiaalisten merkitysten kautta (opetus – ja kulttuuriministeriö 2011).

Harrastajateatteritoiminta on luovan tekemisen ytimessä. Siinä, kuten muussakin taitteellisessa toiminnassa työstetään yksilöllistä ja yhteisöllistä identiteettiä, tehdään näkyväksi ympäristön ilmiöitä sekä keskustellaan arvoista (opetus – ja kulttuuriministeriö 2011).

Suomessa on poikkeuksellisen vahva harrastajateatteriperinne. Suomalainen ammatti-teatterikenttä on rakentunut harrastajateattereiden päälle ja ammattimaistumisen ohella harrastajateatteritoiminta itsessään on pysynyt runsaana. Ihmiset harrastavat teatteria useista motiiveista. Timo Sinivuoren mukaan teatterinharrastajien motiiveista painottuu vahvimmin onnistumiskokemuksen tarve, halu oppia uutta ja mielikuvituksen sekä ilmaisutaitojen kehittäminen. Teatterin harrastamisesta saadaan aineksia oman arkipäisen elämän käsittelemiseen. Toiminta antaa harrastajille mahdollisuuden reflektoida omaa elämää uudesta näkökulmasta ja etsiä niiden kautta itselle uusia toimintamalleja. (Sinivuori 2002).

Tämän opinnäytteen tilaajan Suomen Nuorisoseurojen arvot ovat yhteisöllisyys, osallisuus ja yhdenvertaisuus (Nuorisoseurastrategia 2012). Nämä kaikki arvot toteutuvat Suomeen viimeisen kahdenkymmen vuoden aikana rantautuneessa yhteisöteatterissa. Yhteisölähtöinen teatterityö eli yhteisöteatteri tapahtuu keskellä elämää erilaisissa ympäristöissä, joissa teatteri kohtaa tavalliset ihmiset ja tarjoaa heille taiteen avulla keskusteluvälineen. Yhteisenä nimittäjänä toiminnalle on ryhmälähtöisyys. Tämä tarkoittaa yhteisöistä impulssinsa saavaa tekemistä, jossa prosessi on keskiössä ja tähtenä loistavat tavalliset ihmiset (Lavaste & Rautavuoma & Sirén 2015,118).

Opinnäyte on osa laajempaa vuoden mittaista kehittämistyötä. Kehittämistyössä opinnäytteen tekijä pyrki mallintamaan Suomen Nuorisoseurojen Teatterin osaamiskeskusta käytäntöön. Teatterin osaamiskeskus on yksi nuorisoseurajärjestön osaamiskeskuksista. Muut nuorisoseurajärjestön osaamiskeskuksien ovat tanssin-, tapahtumien- ja

lastenkulttuurin osaamiskeskukset. Osaamiskeskusten tarkoitus on palvella valtakunnallisesti kaikkia nuorisoseurojen jäsenseuroja ympäri maan (Nuorisoseurat 2012).

Osaamiskeskukset perustettiin tammikuussa 2013, jolloin nuorisoseurajärjestössä saatettiin voimaan vuonna 2012 aloitettu organisaatiouudistus. Suomen Nuorisoseurojen Liiton ja Kalevan nuorten liiton sulautuessa yhdeksi Suomen Nuorisoseurat ry:ksi, vanhoista toimikunnista luovuttiin ja tilalle perustettiin osaamiskeskuksia. Muiden kuin teatterin osaamiskeskusten toimintamallit ovat puolentoista vuoden aikana vakiintuneet käytäntöön, mutta teatterin puolella toimintamallin muodostuminen on ollut haasteellisempaa, johtuen teatteriharrastuksen sirpaleisesta kentästä.

Opinnäytteen tekijä on työskennellyt Suomen Nuorisoseuroilla valtakunnallisena kulttuurisen nuorisotyön koordinaattorina maaliskuusta 2014 alkaen. Aikaisemmalta ammatiltaan hän on teatteri-ilmaisun ohjaaja AMK ja ohjannut harrastajateatterikentällä noin kolmekymmentä esitystä ympäri Suomea. Opinnäytteen tekijä on työskennellyt myös kolme vuotta nuorten kulttuurin läänintaiteilijana sekä vetänyt kulttuurisen nuorisotyön hankkeita. Opinnäytetyön tietopohja lähteekin rakentumaan pitkälti tekijän hiljaisen tiedon kautta.

Harrastajateatteritoiminnan ohella opinnäytteen keskeinen aihealue on kulttuurinen nuorisotyö, joka on käsitteenä melko tuore. Yksinkertaistettuna se nähdään nuorisotyön muotona, joka tukee nuorten ilmaisua, nuorten kulttuureja ja nuorten mielipiteiden esiintuomista kulttuurin keinoin (Kiilakoski 2014).

Harrastajateatteritoiminta ja kulttuurinen nuorisotyö ovat kuin iso- ja pikkuveli. Kulttuurisessa nuorisotyössä hyödynnetään laajasti harrastajateatteritoiminnan elementtejä ja toisinpäin. Koko ajan kehittyvässä kulttuurisen nuorisotyön kentässä on elementtejä, jotka olisivat omiaan kehittämään myös laajaa suomalaista harrastajateatterikenttää. Yhteistä molemmille on niiden käyttökelpoisuus elämään liittyvien ilmiöiden tutkimisessa ja vuorovaikutukseen ja sosiaalisuuteen perustuvien kykyjen kehittämisessä (Sini-vuori 2002).

Työn tilaajan ja kehittämistyön tekijän toivomuksena oli mallintaa Teatterin osaamiskeskus vuoden aikana käytäntöön. Tämä toive osoittautui kuitenkin liian laajaksi ja rajausta päätettiin tarkentaa. Tarkastelun kohteeksi määriteltiin Nuorisoseurojen teatterigentit, koska kehittämistyön aikana tämä verkosto havaittiin merkittävimäksi ele-

mentiksi teatteritoiminnan kehittämisessä. Teatteriagentit ovat vapaaehtoisia, harrastusalaista kiinnostuneita ihmisiä, joiden tehtävänä on varmistaa kentän ääni nuorisoseurajärjestön teatteritoimintaa suunniteltaessa. Teatteriagentteihin kuuluu sekä teatterin harrastajia että ammattilaisia. Tämän opinnäytteen tavoitteena on kehittää teatteriagenttitoimintaa ja sitä kautta Teatterin osaamiskeskusta. Kehittämisyö tehdään tulevaisuusverstaan ja yhteiskehittämisen kautta.

Opinnäytetyön lähestymistapa on ennakointi. Työn alussa avataan suomalaista harrastajateatterikenttää, jotta Teatterin osaamiskeskus ja teatteriagenttiverkosto asettuu oikeaan kontekstiin. Työssä tehdään teatteriagenteille tulevaisuusversta, jolla pyritään saamaan selville agenttien työskentely-ympäristön trendejä ja heikkoja signaaleja. Tulevaisuusverstaan kautta esiin nostettuja trendejä ja heikkoja signaaleja verrataan muun muassa Sitran julkaisemaan trendiajattelun asiantuntijoiden artikkelisarjaan (Sitra 2015).

Teatteriagenttien yhteiskehittäminen tehdään opinnäytteen tekijän kehittämän mentaalipesäpallon keinoin. Kyseessä on kaksiosainen kehittämismenetelmä, jossa tutustutaan kehitettävään maastoon benchmarkkausten kautta ja tuotetaan uusia projektisuunnitelmia pelillistämisen keinoin. Mentaalipesäpallo pohjautuu löyhästi japanilaisen Sakichi Toyodan kehittämään Viisi kertaa miksi? –menetelmään (Miettinen 2011).

Johtopäätöksissä analysoidaan työn onnistumista.

2 Taustaa

2.1 Harrastajateatteri Suomessa

Suomi on harrastajateatteritoiminnan luvattu maa. Suomessa toimii noin kuusisataa harrastajateatteria, joissa on noin 20 000 harrastajaa, joten väkilukuun suhteutettuna Suomessa on merkittävä määrä harrastajateatteritoimintaa (Sinivuori 2002).

Opetus – ja kulttuuriministeriö selvitti vuonna 2010 suomalaista kolmannen sektorin kulttuurikenttää (Kosonen, Hanna & Pekkarinen, Helena 2010). Selvityksen mukaan harrastajateatterikentän etujärjestöissä näkyy nykyäänkin vielä perinteinen poliittinen

kahtiajako, joka ammattilaiskentässä ja esimerkiksi urheilupuolella on jo lähes kadonnut. Suomenkieliset harrastajateatterit ovat Suomessa yhä jakautuneet kahteen keskusjärjestöön: Suomen Harrastajateatteriliittoon sekä Työväen Näyttämöiden Liittoon. Useat teatterit kuuluvat näihin molempiin etujärjestöihin ja Työväennäyttämöiden Liitossa on jäsenenä myös ammattiteattereita. Lisäksi ruotsinkielinen harrastajateatterikenttä on järjestäytynyt Finlands Svenska Ungdomsförbundin alle.

Suomen Harrastajateatteriliitossa on jäseniä sekä jäsenjärjestöjä, kuten Suomen Nuorisoseurat ry sekä noin 600 jäsenyhdistystä. Työväennäyttämöiden liitossa jäseniä on noin 100. Finlands Svenska Ungdomsförbundilla puolestaan on jäsenenä noin 100 ruotsinkielistä harrastajateatteriryhmää. Nämä etujärjestöt tuottavat harrastajateatterikentälle tapahtumia ja koulutuksia sekä myöntävät palkintoja, kunniamerkkejä ja tuotantotukea.

Nuorisoseurajärjestö on suurin Suomen Harrastajateatteriliiton jäsenjärjestöistä. Sen kaikki 291 jäsenteatteeria kuuluvat näin ollen automaattisesti myös Suomen Harrastajateatteriliittoon.

2.2 Teatterin osaamiskeskuksen historiaa

Vuonna 2010 Nuorisoseurajärjestö lähti hahmottelemaan omaa osaamiskeskuksmalliaan, jotta laajaa harrastajakenttää voitaisiin palvella entistä paremmin. Viimeisen viiden vuoden aikana osaamiskeskuksen eteen on tehty kahden hankkeen verran töitä. Nämä hankkeet ovat olleet:

- Teatterin osaamiskeskus, Suomen nuoriso-opisto, 2013-2014
- Taiteelle tekijöitä, Suomen Nuorisoseurat, 2014-2015

Ensimmäistä hanketta hallinnoitiin Suomen Nuoriso-opisto Paukkulasta Mikkelistä käsin. Sen rahoittajana toimi Euroopan aluekehitysrahasto. Selvityshankkeen tavoitteena oli selvittää valtakunnallisen, verkostomaisen osaamiskeskuksen toimintaedellytyksiä. Sen pyrkimyksenä oli pystyä tekemään riittäviä johtopäätöksiä osaamiskeskuksen muodon hahmottamiseksi: mitä kaikkea osaamiskeskus voisi olla ja miten? Hankkeessa kartoitettiin harrastajateatterikenttää, tarjottiin koulutusta ja työpajoja, järjestettiin

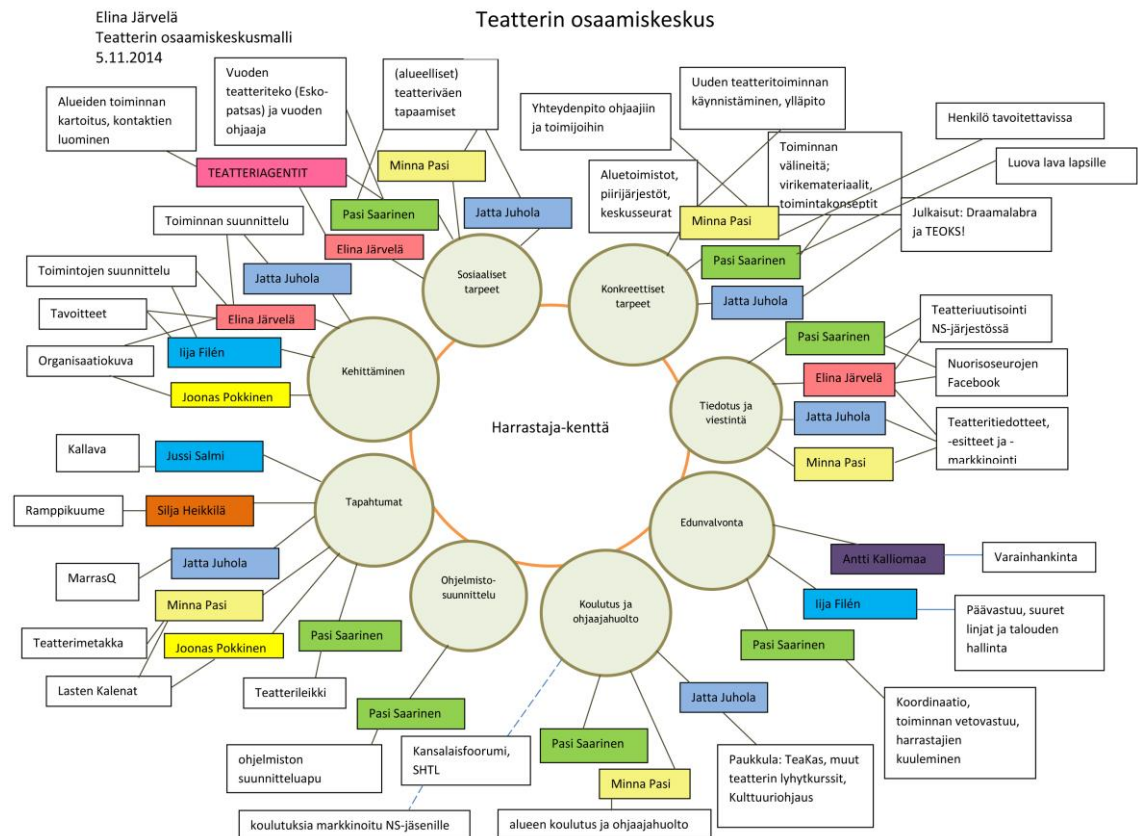
seminaareja, käynnistettiin valtakunnallisen teatteritoimijoiden verkoston eli teatterigenttien toiminta ja julkaistiin kirja (Juhola 2014).

Merkittävä tekijä ensimmäisen hankkeen kannalta oli se, että hankkeen aikana käytiin Suomen Harrastajateatteriliiton ja Työväen Näyttämöiden Liiton yhdistymisneuvottelut. Ajatuksena oli purkaa kaksi vanhaa liittoa ja perustaa yksi koko harrastajateatterikenttää paremmin palveleva etujärjestö. Teatterin osaamiskeskus – hankkeen oletuksena oli, että uuden kattojärjestön vielä hakiessa toimintamuotojaan, se ei pystyisi välittömästi vastaamaan harrastajakentän koulutustarpeisiin, joten Teatterin osaamiskeskukseen nähtiin tässä tilanteessa perusteltu tarve. Teatterin osaamiskeskus tarvittaisiin kehittämään esittävien taiteiden harrastusedellytyksiä, niitä edistäviä peruspalveluja ja erityisosaamista vaativia asiantuntijapalveluja sekä edesauttamaan ammattilaisten työllistymistä harrastajateatterikentälle (Juhola 2014).

Teatterin osaamiskeskus -hankkeen lopputulemana nähtiin, että toimiessaan Teatterin osaamiskeskus on niin hyvä konsepti, että sitä ei kannata rajoittaa palvelemaan pelkästään nuorisoseurajärjestön teattereita, vaan se tulisi palvelemaan koko harrastajateatterikenttää, johdettiin sitä sitten mistä organisaatiosta käsin tahansa.

Toinen Teatterin osaamiskeskusta mallintanut hanke käynnistyi Suomen Nuorisoseurojen hallinnoima ja opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamana limittäin edellisen hankkeen kanssa helmikuussa 2014. Tuolloin tilanne oli kuitenkin harrastajateattereiden etujärjestöjen suhteen muuttunut radikaalisti; yhdistymisneuvottelut olivat kariutuneet ja Suomen Harrastajateatteriliitto sekä Työväen Näyttämöiden Liitto päättivät kumpikin jatkaa omaa toimintaansa. Yhdistymisen kariutumisen syy oli kiista uuden organisaation puheenjohtajan paikasta.

Taiteelle tekijöitä – hanke joutui siis miettimään jälleen kerran uudelleen Teatterin osaamiskeskuksen kuvioita. Vuoden kestäneessä hankkeessa mallinnettiin toimintaa nuorisoseurojen näkökulmasta ja saatettiin alulle organisaation sisällä toimiva verkostomainen toimintamalli (Järvelä 2015).

Kuva 1: Teatterin osaamiskeskus (Järvelä 2014)

Kaaviossa on mallinnettuna Suomen Nuorisoseurojen työntekijät suhteessa järjestön teatteritoimintaan. Kaiken keskiössä on harrastajakenttä. Sen ympärille on listattu tarpeet, joita harrastajakentällä on. Näitä tarpeita ovat:

- sosiaaliset
- konkreettiset
- tiedotus ja viestintä
- edunvalvonta
- koulutus – ja ohjaajahuolto
- ohjelmistosuunnittelu
- tapahtumat
- kehittäminen

Reunimmaisena kuviossa on konkreettiset tapahtumat ja toimenpiteet, joilla tarpeita pyritään tyydyttämään, sekä kustakin asiasta vastaavat työntekijät. Yksityiskohtaisen kaavion ongelmana on järjestökentällä jatkuva työntekijöiden muutos ja toimenpiteiden eläminen. Nyt loppuvuodesta 2015 piirrettävä kaavio olisi jo erilainen. Kaavio on autta-

nut kuitenkin hahmottamaan aiemmin vielä hajanaisempaa teatteriharrastuskenttää nuorisoseurajärjestössä.

Molempien Teatterin osaamiskeskusta mallintaneiden hankkeitten toimintaa sävytti pirstaleisuus. Suomalainen harrastajateatterikenttä on laaja ja moninainen, vakiintuneita valtakunnallisia toimijoita useita, joiden omatkin organisaatiot ovat muutosvaiheessa eikä verkostomaisen toiminnan hahmottaminen ilman selkeästi määriteltyä omistajuutta ole ollut ongelmatonta.

Konkreettinen uusi toimintamalli molempien hankkeitten tuloksena on kuitenkin teatteriagenttiverkosto, jota tällä hetkellä vetää tämän opinnäytteen tekijä.

2.3 Teatteriagenttiverkosto

Vuonna 2013 osana Teatterin osaamiskeskus -hanketta koottiin kuudentoista aktiivisen teatteritoimijan joukko, Teatteriagentit. Joukkoon haettiin kultakin alueelta mukaan kaksi agenttia, joiden tehtävänä on varmistaa kentän ääni nuorisoseurajärjestön teatteritoimintaa suunniteltaessa.

Teatteriagentit ovat nuorisoseurajärjestössä vastaavassa asemassa kuin entinen teatteritoimikunta. Toiminnan luonne on kuitenkin monipuolisempi. Kun entinen toimikunta käytännössä jakoi järjestön tunnustuksia ja mietti koulutustarpeita, on teatteriagentit koottu kentällä aktiivisesti toimivista teatterintekijöistä ja toiminta on yhteisöllisempää.

Teatteriagenteista on parissa vuodessa muodostunut tiivis verkosto. Tällä hetkellä teatteriagenttiverkostossa on aktiivisesti mukana kolmetoista teatterialan ammattilaista tai aktiivista harrastajaa. Teatteriagentit ovat olleet tuottamassa alueillaan teatteritoimijoiden tapaamisia ja osallistuneet aktiivisesti nuorisoseurajärjestön tapahtumiin sekä kehittäneet vertaistuellisesti omaa toimintaansa.

Teatteriagenttiverkosto toimii kehittämisverkoston tavoin. Kehittämisverkostot ovat nimensä mukaisesti oppimisen ja kehittämisen foorumeita. Kehittämisverkostot voivat olla joko organisaatioiden välisiä tai organisaation sisäisiä. Ne ovat areenoita, joista organisaatiot ja yksilöt hakevat omaan toimintaansa nostetta ja vertailukohtaa. Kehittämisverkostojen osallistujat voivat verrata toistensa toimintatapoja ja käytäntöjä luottamuksellisessa ilmapiirissä sekä oppia ja kehittyä yhdessä. Niiden toiminta perustuu

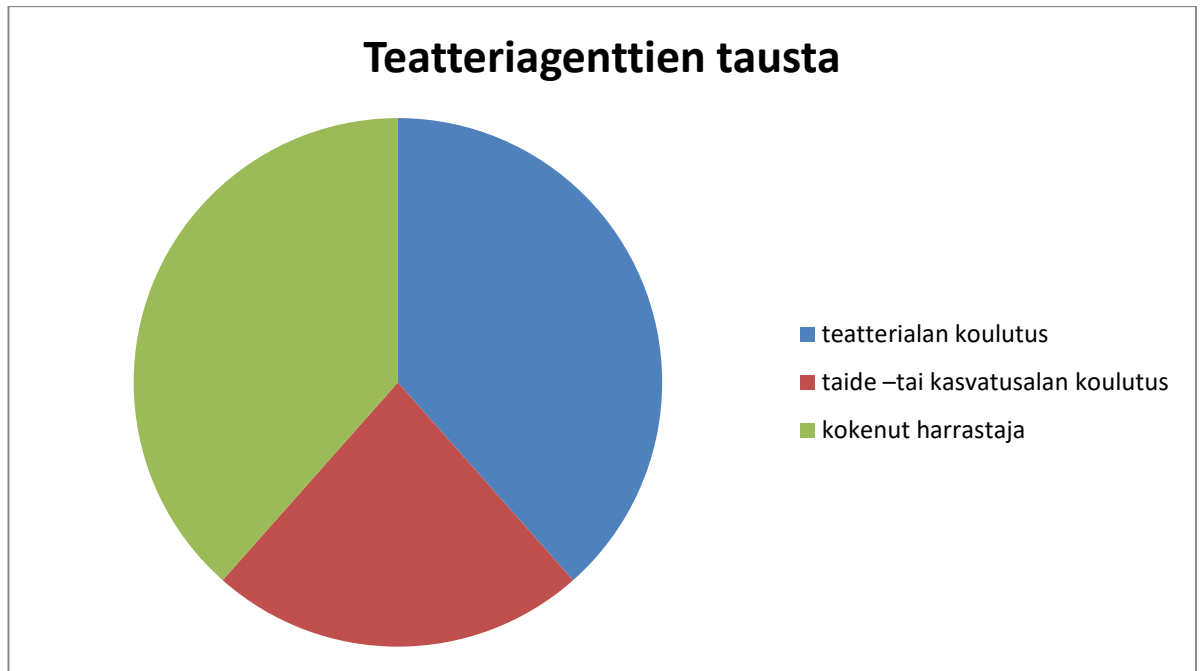
käytännössä siihen osallistuvien organisaatioiden ja yksilöiden väliseen vastavuoroisuuteen ja aktiivisuuteen, mikä tekee niistä uudenlaisia työelämän kehittämisen muotoja (Alasoini 2003).

Teatteriagenttiverkoston toimintamalli on hankkeitten jälkeen vakiintunut sellaiseksi, että he kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa yhteen ja tekevät näissä väleissä muita agenttitehtäviä. Tämän kehittämistyön aikana agentit kokoontuivat keväällä 2015 Kankaanpäässä nuorisoseurojen Ramppikuume –tapahtuman yhteydessä sekä syksyllä Tampereella kansantanssin Kääntöpiirin (tanssi puolen vastaava verkosto) kanssa yhtä aikaa. Tämän lisäksi agentit ovat osallistuneet WhatsUpp? –näytelmäkirjoituskilpailuun ja Teatteriilaiva –tapahtuman tekemiseen.

WhatsUpp? –näytelmäkirjoituskilpailu on Suomen Nuorisoseurojen järjestämä, nuorille alle 29-vuotiaille suunnattu kilpailu, jonka aiheena on kohtaaminen. Kilpailuun tuli määräaikaan mennessä viisitoista tekstiä. Näistä viidestätoista tekstistä teatteriagentit valitsivat kuusi ansioituneinta, jotka pääsivät hiontavaiheeseen. Hiontavaihe tarkoitti sitä, että jokainen teatteriagentti antoi yhdestä kilpailutekstistä palautetta nuorelle kirjoittajalle, jotta hän pääsee hiomaan tekstiään paremmaksi. WhatsUpp?- näytelmäkirjoituskilpailu huipentuu vuonna 2016, kun kilpailun suojelija Siri Kolu valitsee kuudesta tekstistä kolme, jotka saatetaan saman vuoden aikana ensi-iltoihin nuorisoseurojen näyttämöillä. Teatteriagenttien rooli tässä kilpailussa on merkittävä. Heillä on laaja asiantuntemus teatterista, joten heille pystyi hyvin antamaan vastuun näytelmien valinnasta ja palautteen annosta.

Teatteriilaiva on nuorisoseurojen järjestämä harrastajateatterifestivaali, jonka tarkoituksena on harrastajien kohtauttaminen. Teatteriilaivalle tuotetaan esityksiä, työpajoja ja keskustelutilaisuuksia. Tapahtuma järjestettiin tänä vuonna yhdettätoista kertaa. Kolmestatoista agentista kaikki osallistuivat tapahtuman suunnitteluun ja yhdeksän oli Turku-Tukholma välillä järjestetyn tapahtuman konkreettisina työntekijöinä. Tapahtumaa oli tekemässä vain neljä nuorisoseurojen työntekijää, joten vapaaehtoisten rooli tuotannossa oli merkittävä.

Teatteriagentit voidaan jakaa taustaltaan kolmeen eri kategoriaan: teatterialan ammattilaisiin, muun taide-alan tai kasvatustieteiden ammattilaisiin ja kokeneisiin harrastajiin.

Kuva 2: Teatteriagenttien tausta

Teatteriagenteista viidellä on teatterialan koulutus ja kolmella joko kasvatusalan tai muun taidealan koulutus. Viisi teatteriagenttia on ammatilliselta taustaltaan muun alan edustajia, mutta heillä on vahva harrastajateatterituntemus. Harrastajateatteritoiminnan kehittämisen kannalta teatteriagenttien asiantuntijuus on merkittävää. Verkoston kokoonpano on tällä hetkellä hyvässä balanssissa suhteessa ammattitaitoon ja arvokkaaseen kokemukseen harrastajana toimimisesta.

Maantieteellisesti teatteriagentit kattavat laajasti koko Suomen.

Kuva 3: Teatteriagenttien sijainti Suomen kartalla

Teatteriagentit ovat hyvin eri puolesta Suomea. Tämä mahdollistaa toiminnan aidosti valtakunnallisena verkostona. Kovin suuria katsealueita ei kartalla esiinny lukuun ottamatta Pohjois-Pohjanmaata. Tämän alueen puuttuminen agenttiverkostosta selittyy alueen laajalla tanssiharrastustoiminnalla, joka on alueen prioriteeteissa teatteria suurempi.

Teatteriagenteista on parissa vuodessa muodostunut verkosto, joka toimii osittain myös työryhmän tavoin. Ryhmätyöskentelyn tavoitteilana pitäisi olla, että ryhmässä työskentely tuo lisäarvoa omalle toiminnalle. Parhaimmillaan ryhmä on energinen ja innostunut. Se kantaa vastuuta, siellä jalostetaan ajattelua ja löydetään yhdessä enemmän ideoita ja ratkaisuvaihtoehtoja. Vahvan perustan hyvälle yhteistyölle muodostavat ryhmän jäsenten keskinäinen luottamus ja ehyt ryhmäidentiteetti eli tunne siitä, että kuuluu ainutlaatuisen ja merkitykselliseen ryhmään (Heinonen & Klingberg & Pentti 2011)

Ennen tätä kehittämistyötä olin vetänyt teatteriagenteille kaksi viikonlopun mittaista kokoontumista. Nämä kokoontumiset oli käytetty edellä mainittujen ryhmädynamiikan elementtien kehittämiseen. Siihen, että teatteriagentit tuntisivat olevansa osa ainutlaatuista ryhmää, jossa voidaan yhdessä kehittää uusia ideoita.

3 Tulevaisuusverstas

Kehittämistyön aikana kiinnostuin skenaarioajattelusta ja ennakoinnista. Kiinnostuin etenkin megatrendeistä, trendeistä ja heikoista signaaleista ja näiden hyödyntämisestä ennakoinnissa. Vedin teatteriagenttien kevään 2015 tapaamisessa tulevaisuusverstaan, jossa hahmoteltiin agenttien työskentely-ympäristöä laajempaan kontekstiin. Tulevaisuusverstaan tavoitteena oli kartoittaa teatteriagenttien omassa työskentely-ympäristössä ilmeneviä trendejä ja heikkoja signaaleja ja sitä myöten kehittää sekä Teatterin osaamiskeskuksen että teatteriagenttien toimintaa

Tulevaisuusverstasmenetelmän kehitti alun perin itävaltalainen Robert Jungk, joka halusi 1980-luvulla tuoda tavalliset kansalaiset mukaan heitä itseään koskevaan päätöksentekoon. Tarkoituksena oli alun perin kehittää menetelmä sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseksi ja tulevaisuustietouden ja -valmiuksien lisäämiseksi jollain valitulla alueella tai tutkimuskohteessa (Mannermaa 1999).

Tulevaisuusverstaita on viimeisen kolmenkymmen vuoden aikana muokattu useisiin tarpeisiin sopiviksi. Yhteistä verastyöskentelylle on, että menetelmällä pyritään aktivoimaan kansalaisia osallistumaan omaa aluettaan, kotipaikkaansa, työpaikkaansa, yritystään, kouluaan tai muuta organisaatiota koskevaan päätöksentekoon ja löytämään omat tulevaisuutta koskevat toiveensa, pelkonsa ja odotuksensa – toisin sanoen ottamaan itse vastuu ja tekemään oma tulevaisuutensa. Tulevaisuusverstaan perusajatuksena on koota yhteen joukko jostain määrätystä asiasta tai ongelmasta kiinnostuneita kansalaisia etsimään ratkaisumahdollisuuksia, jotka muuten jäisivät vain poliitikkojen tai asiantuntijoiden päätösvaltaan (Rubin 2004). Harrastajateatteritoiminnassa tämä tarkoittaa sitä, että pyritään kuulemaan kentällä toimivia ihmisiä, sen sijaan, että pyritään järjestön työntekijätasolta tuottamaan palveluita, joiden oletetaan kiinnostavan jäseniä.

Tulevaisuuden ennakointi perustuu futuristi Elina Hiltusen mukaan muutoksen havainnointiin (Hiltunen 2012). Kun muutoksia oikein tarkkaan pohditaan, voidaan päätyä siihen, ettei muutosten ennustaminen ole edes mahdollista. Hiltusen mukaan niiden edessä voidaan kuitenkin varautua. Tästä lähtökohdasta lähdin miettimään teatteriagenttien tulevaisuusverstasta, joka perustui termeihin megatrendi, trendi ja heikko signaali.

Megatrendi tarkoittaa asiaa tai ilmiötä, joka ei tule ja mene ohi nopeasti. Nämä laajat yhteiskunnalliset, taloudelliset, poliittiset ja teknologiset muutokset muodostuvat hitaasti, mutta sitten kun ne tapahtuvat, ne vaikuttavat meihin jonkin aikaa - seitsemästä kymmeneen vuoteen tai pidempään, kuten amerikkalainen futuristi John Naisbitt termin määrittelee (Hiltunen 2012, 78). Trendi puolestaan kertoo lähimenneisyydessä ja tässä hetkessä näkyvästä muutoksen suunnasta, joka voi jatkua sama tulevaisuudessakin (Hiltunen 2012, 94-95) ja heikot signaalit ovat merkkejä nousevista muutoksista, joista voi tulevaisuudessa tulla jotain suurta – tai sitten ei (Hiltunen 2012, 108).

3.1 Teatteriagenttien tulevaisuusverstaas

Tulevaisuusverstaas tulisi aloittaa niin sanotulla ongelmavaiheella, jossa etsitään kaikki ne ongelmat, joista halutaan päästä eroon (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2009). Teatteriagenteille pitämäni tulevaisuusverstaaseen oli varattu kaksi tuntia aikaa, joten oletuksena oli, että kovin syvälle ongelmien ratkomiseen ei päästäisi. Halusin kuitenkin

saattaa agentit ympäristön ja ongelmakohtien havainnointiin trendiajattelun kautta. Pohjustukseksi selvensin agenteille termien merkitykset ja tulevaisuusverstaan tarkoituksen. Kehotin agenteja olemaan tarttumatta käsitteisiin liian tarkalla itesesensuurilla. Tärkeintä oli saada listattua ylös selkeitä suomenkielisiä sanoja, jotta pääsemme niiden kautta käymään keskustelua näiden sanojen ympärillä.

Tulevaisuusverstaan alkuun esittelin agenteille joukon megatrendejä, jotka olin valinnut Elina Hiltusen kirjasta Matkaopas tulevaisuuteen (Hiltunen 2012) sekä Sitran trendilistasta (Sitra 2015).

Pitämäni tulevaisuusverstas eteni siten, että liikuimme megatrendeistä trendien kautta heikkoihin signaaleihin.

Kuva 4: megatrendeistä heikkoihin signaaleihin

Valikoin megatrendeistä esiteltäväksi sellaisia, jotka oman käsitykseni mukaan voisivat olla relevantteja myös teatteriagenttien työskentely-ympäristössä. Esitellyt megatrendit olivat:

- VÄESTÖN IKÄÄNTYMINEN
- VÄESTÖN KASVU
- KAUPUNGISTUMINEN
- TEKNOLOGIAN KEHITTYMINEN
- VÄESTÖN VAURASTUMINEN

- KULUTUKSEN KASVU
- RAAKA-AINEIDEN VÄHENTYMINEN (erityisesti veden)
- ILMASTONMUUTOS
- KANSAINVÄLISTYMINEN, Euroopan rakenteiden rapistuminen
- YHTEISÖJEN VOIMAANTUMINEN
- TAIDOT HAASTAVAT TIEDOT
- ERIARVOISUUDEN KASVU
- HYVINVOINNIN KOROSTUMINEN
- MUUTTUVAT VALTASUHTEET
- TYÖN MURENEMINEN
- KESKINÄISRIIPPUVUUDEN LISÄÄNTYMINEN

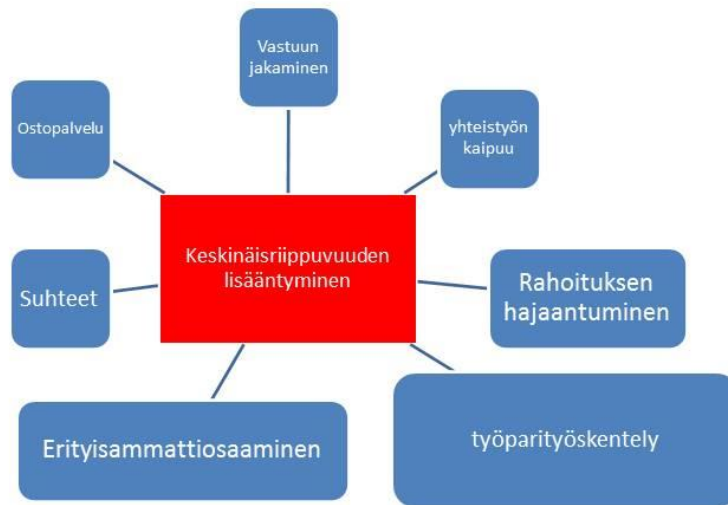
Näistä esitellyistä megatrendeistä pyysin teatteriagentteja valitsemaan kukin neljä eniten itseään koskettavaa Megatrendiä. Valitseminen tapahtui kunkin teatteriagentin osalta itsenäisesti. Varsinaisen työskentelyn lähtökohdaksi otettiin neljä eniten ääniä saanutta megatrendiä, jotka olivat:

- keskinäisriippuvuuden lisääntyminen
- työn mureneminen
- kansainvälistyminen
- hyvinvoinnin korostuminen

Tulevaisuusverstaan seuraava vaihe oli, että jokaisen teatteriagentti mietti ensin itse omalta kohdaltaan mitä mahdollisia trendejä kunkin megatrendin alle tulisi. Sitten kortit paljastettiin ja niistä keskusteltiin.

3.2 Megatrendeistä trendeihin

Pääsimme siis ennakkoinnin pyörteisiin teatteriagenttien käsittelyyn valitsemista megatrendeistä. Seuraavissa kaavioissa keskellä on yksi megatrendi kerrallaan ja ympärillä oleellimmat teatteriagenttien nostamat trendit.

Kuva 5: Megatrendinä Keskinäisriippuvuuden lisääntyminen

Keskinäisriippuvuuden lisääntyminen oli megatrendi, joka löytyi jokaisen agentin äänestyslapusta, eikä ihme. Sitran strategijahtaja Paula Laine määrittelee sen artikkelissaan Keskinäisriippuvuus lisääntyy eräänlaiseksi megatrendien megatrendiksi (Laine 2015).

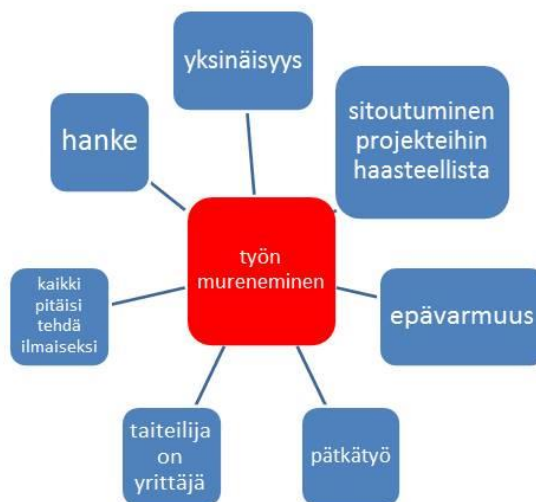
Laine kirjoittaa artikkelissaan, että yhteisenä haasteena kaikilla yhteiskunnan osaluilla on kasvattaa osaamista, joka liittyy perinteisesti erillisiksi miellettyjen asioiden yhdistelyyn. Erityisenä taitona tarvitsemme siis yhdistelemisen erityisosaamista, jonka agentit olivat yhtenä trendiä esiin nostaneetkin. Tämä erityisosaaminen Teatterin osaamiskeskuksen ja teatteriagenttien toiminnan kannalta tarkoittaa esimerkiksi pedagogisten taitojen kehittämistä harrastajateatteritoiminnan kehittämisessä. Harrastajateatteriohjaajan (nuorten tai aikuisten kanssa työskentelevän) on tämän päivän yhteiskunnassa löydettävä yhteistyökumppaneita ja toiminnan muotoja laajemmalla sektorilla kuin perinteisesti oman yhdistyksen puitteista.

Teatterin osaamiskeskuksen kannalta relevantti huomio on, että keskinäisriippuvuuden lisääntyminen näkyy Laineen mielestä vahvasti myös järjestökentällä. Kansalaisjärjes-

töt ovat perinteisesti olleet yhden asian liikkeitä. Keskinäisriippuvaisessa maailmassa järjestöt voivat löytää uusia vaikutusmahdollisuuksia tiiviimmällä yhteistyöllä muiden järjestöjen kanssa, jolloin järjestöjen yhteispanostuksella voidaan ratkaista yhteiskunnallisia haasteita yhä tehokkaammin ja kokonaisvaltaisemmin (Laine 2015).

Tähän Teatterin osaamiskeskus ja teatteriagenttiverkosto pyrkiikin vastaamaan. Teatteriagentit pohtivat tämän megatrendin äärellä erilaisia yhteistyön muotoja, esimerkiksi toimivan parityöskentelyn mahdollistamista, vaikka maantieteellisesti toimittaisiin eri puolella Suomea tai maapalloa.

Seuraava käsittelyyn otettava megatrendi oli työn mureneminen.

Kuva 6: Megatrendinä Työn mureneminen

Teatteriagentit keskustelivat työn murenemisestä pitkään. Tämäkään ei ole mikään yllätys, sillä teatteriagenteista yhdellä on tällä hetkellä vakituinen alaan liittyvä työ ja kaksi on määräaikaissa työsuhteessa projektinvetäjinä. Loput kymmenen teatteriagenttia kuuluu itsensä työllistävään ryhmään. Tilastokeskus teki vuonna 2014 tutkimuksen, jonka mukaan itsensä työllistäjäksi päädytään kolmea reittiä: yrittäjähakuisuudesta, tilaisuuteen tarttuen tai olosuhteiden pakosta (Heinilä 2014). Tutkimuksen mu-

kaan neljää kymmenestä itsensä työllistäjästä taloudellinen epävarmuus kuormittaa ja huoli toimeentulosta tulee korostetusti esille kulttuuri- ja käsityöammateissa toimivilla. Teatteriagenttien esiin nostamat trendit kuvaavat hyvin sitä todellisuutta, jossa toimitaan. Pätkätyö, pakkoyrittäjyys ja yksinäisyys ovat omiaan lisäämään epävarmuutta.

Harrastajateatterit ovat kuitenkin perinteisestikin olleet suuria kulttuurialan työllistäjiä. Opinnäytteen tekijä on kategorisoinut harrastajateatterikentän tuotannollisesti ajatellen neljään eri kategorian (Saarinen 2015).

- Teatterit, jotka hyödyntävät apurahojen monipuolista tarjontaa, hakevat aktiivisesti yhteistyökumppanuuksia ja joissa on selkeä työnjako tuottamisen suhteen.
- Teatterit, joissa toimii monta ryhmää yhtä aikaa, käytetään ammattiohjaajia ja tehdään yhteistyötä esimerkiksi kansalaisopistojen kanssa.
- Teatterit, jotka ovat selkeästi paikallisia esimerkiksi kyläyhteisöjen omia teattereita, joissa demokraattinen päätöksenteko tuotannollisten linjausten suhteen korostuu.
- Teatterit, jotka ovat tuotannollisesti ja sisällöllisesti täysin itsenäisiä.

Näitä kategorioita silmäillen voidaan todeta, että kehittymisen varaa harrastajateatterikentällä on. Harrastajateatterikentän ammattimaistuminen tarjoaa hyviä väyliä toiminnan kehittämiseksi, jos työn mureneminen saadaan käännetty voimavaraksi.

Seuraavana megatrendinä esiin nostettiin kansainvälistyminen.

Kuva 7: Megatrendinä Kansainvälistyminen

Kansainvälistyminen aiheutti agenteissa kaksijakoista keskustelua. Toisaalta tiedostettiin, että maailma on avoin ja uutta tietoa on mahdollista saada kansainvälistymisen kautta. Agentit pystyivät listaamaan kansainvälisiä projekteja lähipiiristä ja lähimenneisyydestä, mutta tällä hetkellä yhtään varsinaista projektia ei ollut käynnissä.

”Mä mietin vielä tota kansainvälistymistä. Vuonna 2007 olin nuorisoseurojen kansainvälisyystoimikunnassa, silloin sitä yritettiin saada ja sitä piti olla joka välissä. Nyt se on jäänyt. Sille ei ole olemassa strategiaa, tai ainakaan minä en oo sitä nähny.” (Sivonen 24.4.2015)

Nuorisoseurajärjestössä ei tällä hetkellä ole palkattuna ihmistä hoitamaan kansainvälisiä asioita. Tämä vääjäämättä näkyy kansainvälisten suhteiden hoidossa. Toisaalta agentit puhuivat paljon myös omista ihmissuhteista ja niiden merkityksestä verkostoitumiseen.

Mielenkiintoista kansainvälistymiskeskustelun kannalta on myös maailmaa vuoden aikana muuttanut pakolaistilanne. Suomen Nuorisoseurat otti syksyisessä Nuorisoseurakouksessa vahvasti kantaa sen puolesta, että järjestö tulee tekemään töitä maa-

hanmuuttajien kotouttamiseksi kulttuurisen nuorisotyön keinoin (Nuorisoseurakokouksen julkilausuma 2015).

Tulevaisuusverstaassa havaittiin, että vaikka kansainvälisyys on Suomessakin nykyään arkipäivää, se ei näy vielä laajasti harrastajateatteritoiminnassa yksittäisiä projekteja ja vierailuja lukuun ottamatta. Tämä on hyvä huomio harrastajateatteritoiminnan ja Teatterin osaamiskeskuksen tulevaisuutta mietittäessä. Siinä saattaisi olla yksi suunta, jota lähteä seuraamaan hieman tarkemmin.

Viimeinen käsitelty megatrendi oli hyvinvoinnin korostuminen.

Kuva 8: Megatrendinä Hyvinvoinnin korostuminen

Hyvinvoinnin korostuminen näkyy taidekentällä tällä hetkellä vahvasti. Erilaisia rahoituksia taiteen keinon hyvinvoinnin lisäämiseen on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut tarjolla runsaasti. Esimerkkeinä mainittakoon Suomen Kulttuurirahaston alulle laitettava Myrsky-hanke ja opetus- ja kulttuuriministeriön useat erillisrahoitukset, joista toteuttajat ovat voineet saada merkittäviä summia taidelähtöiseen työskentelyyn, jonka tarkoituksena on hyvinvoinnin lisääminen.

Sosiologi Erik Allardt on määritellyt hyvinvoinnin teoksessaan Hyvinvoinnin ulottuvuuksia tilaksi, jossa ihmisellä on mahdollisuus saada keskeiset tarpeensa tyydytetyksi. Tarpeet hän on nimennyt kolmeen perusluokkaan; elintasoon, yhteisyyssuhteisiin ja itsensä toteuttamisen muotoihin (Allardt 1976, 21).

Huomioitavaa tulevaisuusverstaan keskustelussa oli, että Teatteriagentit tiedostavan omassa työssään hyvinvoinnin merkityksen. Heidän ohjaamansa toiminta tuottaa osallistujille hyvinvointia. Haasteena Teatterin osaamiskeskukseksi on turvata myös teatteriagenttien ja muiden ohjaajien hyvinvointi. Elintasoon vaikuttaminen tuntuu pidemmän tähtäimen haasteelta, johtuen muun muassa kulttuurialaan vahvasti kohdistuvasta työn murenemisestä, mutta yhteisyyssuhteisiin ja itsensä toteuttamisen muotoihin se pystyy vaikuttamaan.

Nykyaikainen työhyvinvointikäsitelmä lähestyy ihmistä kokonaisvaltaisesti, voimavaroja korostaen. Työssä suoriutumista ja siihen sitoutumista tarkastellaan ennen kaikkea kokonaisuutena, josta henkinen hyvinvointi muodostaa olennaisen osan. Työ ja vapaa-aika, ammatillinen ja henkilökohtainen kietoutuvat yhä enemmän yhteen. (Vataja & Tukiainen 2015). Tämä näkyy vahvasti teatteriagenttien toiminnassa. Teatteri on usealle yhtä aikaa elämäntapa, työ ja vapaa-ajan harrastus.

Allardt esittelemä tarve yhteisyyssuhde koostuu paikallisyhteydestä, perheyhteydestä ja ystävyysuhteista (Allardt 1976). Teatteriagenttiverkosto pystyy tarjoamaan agenteille paikallisyhteyttä teatteritoimijoiden tapaamisten vastuullisina henkilöinä ja perheyhteyden, jos harrastajateatterin kanssa painivia ihmisiä halutaan ajatella ”yhdeksi perheeksi” sekä etenkin ystävyysuhteita. Itsensä toteuttamisen muodot Allardt lajittelee arvonantoon, korvaamattomuuteen, poliittisiin voimavaroihin ja mielenkiintoiseen vapaa-aikaan. Näistä teatteriagenttien hyvinvointia ajatellen tänä päivänä relevantteja lienevät kaikki muut paitsi korvaamattomuus.

3.3 Trendeistä heikkoihin signaaleihin

Tulevaisuusverstaassa siirryttiin seuraavaksi kohti heikkoja signaaleja. Megatrendien yhteyteen listatuista trendeistä valikoitiin käsittelyyn neljä eniten keskustelua herättänyttä sanaa, jotka olivat:

- epävarmuus
- voimaantuminen
- yhteistyö
- mahdollisuus

Täytyy rehellisyyden nimissä sanoa, että tähän vaiheeseen käsittelyyn nostettavat sanat eivät ole sellaisenaan trendejä. Sanat valittiin kuitenkin megatrendikeskustelun pohjalta eräänlaisiksi synteeseiksi keskustelun teemoista. Näiden sanojen ympärille alettiin mieltä heikkoja signaaleja.

Heikkojen signaalien määrittely ja etsiminen ei ollut agenteille kovin helppo tehtävä. Hiltusen tavoin ohjeistin agentteja kuitenkin kuuntelemaan omaa ensireaktiotaan varteenotettavaan heikkoon signaallin. Jos oma ensireaktio asiaan on voimakkaasti puolesta tai vastaan, kyseessä saattaa olla heikko signaali (Hiltunen 2012).

Ensimmäinen käsiteltävä sana oli epävarmuus.

Kuva 9: Trendinä Epävarmuus

Epävarmuus oli agenttien keskusteluissa luontainen osa arkea. Sekä taloudellinen että henkinen epävarmuus koettiin niin yleiseksi, että tämän sanan kohdalla voitiin puhua vähintäänkin trendistä. Tietenkään epävarmuus ei ole miellyttävä olotila kovinkaan monelle, joten epävarmuuden sietämiseen ja ratkaisemiseen käytettiin tulevaisuusverstaassa paljon aikaa.

”Mä näen myös tuon että jatkumo on elinehto. Nyt kun ollaan hyvin epävarmassa tilanteessa ja varsinkin tällä meidän toimialalla. Koska se työ on pirstaleista ja hajoamisasteessa. Jos jotain hajoaa, niin uutta syntyy tilalle. Tavallaan sen asian tunnustaminen, että ollaan niin hajalla. Pitäis mieltä, että miten me pärjätään hajalla. Sen ratkaiseminen ja ettiminen ois tärkeitä.” (Tirkkonen 24.4.2015)

Agenttien toiveissa ja heikkojen signaalien hakemisessa korostui se, että epävarma työ on nykyinen normi. Rakenteet muuttuvat yleensä hitaasti, mutta toivoa siitä, että rakenteet muuttuisivat palvelemaan nykyistä normia paremmin, eläteltiin myös teatteripuolelle.

”Nuorisotyön puolella ollaan tehty ohjaamotyön palvelu, jossa nuori voi mennä yhteen paikkaan ja se saa sieltä kaiken palvelun. Se hajoaminen on jo tapahtunut ja siitä muokataan uusi asia.” (Tirkkonen 24.4.2015)

Toisessa Teatterin osaamiskeskusta mallintaneessa hankkeessa eli Taiteelle tekijöitä – hankkeessa, tarjottiin yhdeksi ratkaisuehdotukseksi harrastajateatteritoiminnan tukemiseen yhteistä nettisivua (Järvelä 2015). Tästä kaikkien järjestöjen yhteisestä sivustosta löytyisi kaikki oleellinen tieto harrastajateatteritoimintaan; koulutukset, tapahtumat jne. Osittain järjestöjen poliittisesta kilpailuasetelmasta huolimatta tätä ajatusta kannattanee jatkaa ja nuorisotyöpuolen ohjaamopalvelut lienevät hyviä benchmarkkauskohteita tulevaisuutta ajatellen.

Myös teatterialalle hyvin tyypillisestä kilpailusta saatiin aikaan polemiikka, kuten myös kilpailuun liittyvästä sisäänpäin kääntymisestä.

”Sisäänpäinkääntyminen tuli lähinnä siitä, että ollaan oltu niin paljon ulospäin. Media ja kaikki tekee sitä, että pitää olla ulospäin. Ehkä mennäänkin siihen, että käännytäänkin sisäänpäin.” (Sivonen 24.4.2015)

Sisäänpäinkääntyminen on mielenkiintoinen ajatus. Asiaa voi peilata yhteiskunnalliseen poliittiseen ajatteluun, jossa tietyn populistisen ajatusmallin avulla pyritään pillkkomaan hajanainen maailma mustavalkoiseksi.

”Perussuomalaisten nousu selittyy sillä ,että monimutkainen maailman halutaan paketoita helposti ymmärrettäväksi.” (Sarkkinen 24.4.2015)

Haasteellisuudestaan huolimatta epävarmuutta lienee parempi käsitellä avoimin silmin ja välttää sisäänpäin kääntymistä myös harrastajateatteritoiminnassa. Vaikka se joskus tuntuisikin helpommalta ratkaisulta.

Seuraava käsitelty sana oli voimaantuminen.

Kuva 10: Trendinä Voimaantuminen

Epävarmuuden vastapariksi agentit valitsivat trendiksi myös voimaantumisen. Yhteisötaiteen ja draaman keinoilla tehtävän syrjäytymisen ehkäisyn koettiin viimeisinä vuosina saavuttaneen sellaisen pisteen, että taidelähtöiset menetelmät tunnustetaan jo selkeäksi trendiksi. Voimaantumisen heikot signaalit liittyivät keskusteluissa laajemmalti yhteistyöhön ja sen kehittämiseen.

Mielenkiintoinen kysymys kuuluu, onko draamallisten menetelmien käyttö eri aloilla sittenkin vasta heikko signaali. Havaintojeni perusteella draamalähtöinen työskentely nähdään useissa konteksteissa (esimerkiksi peruskoulut) vieläkin puuhasteluna, jolla ei

nähdä sen suurempaa arvoa. Tästä hyvänä esimerkkinä se, että draamaa ei hyväksytty uudeksi oppiaineeksi peruskouluun, kun sitä viimeksi vuonna 2012 yritettiin. Vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa sana draama mainitaan kuitenkin 75 kertaa (Vaittinen 2015), joten merkityksellisestä elementistä on kyse. Draaman ja teatterin opettajille ja ohjaajille voimaantumisen kannalta laajempi tunnustaminen olisi kuitenkin merkittävää.

Seuraava käsiteltävä sana oli yhteistyö.

Kuva 11: Trendinä Yhteistyö

Yhteistyö on ainakin agenttiverkostossa mukana oleville teatterintekijöille luontainen valinta oman työskentely-ympäristön trendiksi. Hiljaisia signaaleja yhteistyöhän liittyen löydettiin muun muassa nuorten yhä paremmasta osallistamisesta päätöksentekoon, kollektiivisesta palkkaamisesta, sekä yllättävistä yhteistyökuvioista ja vastapalveluksista. Verkostojen asemaa ja varsinkin jatkuvaa uusien verkostojen luomista pidettiin elintärkeänä toimivan yhteistyön ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Nuorten ottaminen mukaan päätöksentekoon on yksi kulttuurisen nuorisotyön perusajatuksista (Kiilakoski 2012). Tähän nuorisoseurajärjestössä on varauduttu linjauksella,

että järjestön valtuustossa tulee olla vähintään yksi kolmasosa alle kaksikymmentäyhdeksänvuotiaita (Nuorisoseurojen kolmivuotishjelma 2012-2015).

Osallisuus on noussut Suomessa myös yleiseksi poliittiseksi tavoitteeksi. Se on läpäisyt lainsäädännön ja saanut tuekseen joukon valtiollisia ja kunnallisia virkamiehiä, joten mistään kovin heikosta signaalista ei ole kyse, pikemminkin jo trendistä. Osallisuuden pohja on siis valtion takaama ja vahvistama. Osallisuuden taustalla olevat lait ja niiden turvaamat lasten ja nuorten osallistumisen oikeudet on kuitenkin ilmaistu verrattain yleisessä muodossa, mikä jättää paljon valtaa kuntatasolle siinä, mikä on kuulemisen ja osallistumisen turvaamisen riittävä määrä (Kiilakoski 2012, s. 21). Kuntasektori ja kolmas sektori tekevät kulttuurisen nuorisotyön puolella laajasti yhteistyötä esimerkiksi ostopalvelusopimusten kautta. Näin ollen huoli kuntatason linjauksista suhteessa nuorten osallisuuteen on merkittävää myös järjestökentällä.

Kollektiivisen palkkaamisen kannalta toivottiin rahoituskanavien yhdistymistä pieniä virtoja suuremmiksi, jotta toiminta saisi osiaan suurempaa vaikuttavuutta. Vastapalveluksia agentit miettivät lähinnä oman verkostonsa kautta. Jos tarvitsee omassa projektissaan esimerkiksi käsikirjoituksen sparrauslukemista niin aina voi kilauttaa kaverille tietäen, että omassa ahdingossaan saisi myös vastavuoroista apua.

Verkoston luominen ei sekään sinällään ole heikko signaali, enemmänkin arkipäivää. Agentit pohtivatkin verkostojen laajentamista kohti yllättäviä yhteistyökuvioita, sellaisia, joita ei heti kuvittelisi palvelevan harrastajateatteritoimintaa.

Seuraava käsittelyyn joutunut sana oli mahdollisuus.

Kuva 12: Trendinä Mahdollisuus

Viimeiseksi käsittelyyn otetuksi trendiksi valittiin sana mahdollisuus. Tämä valinta pohjautui siihen, että maailman pienentyessä periaatteessa kaikki ovet ovat jo nyt auki.

Teatteriagenttien listaamat heikot signaalit liittyivät yhteistyömahdollisuuksien laajentumiseen. Esiin nostettiin maailmanlaajuisia kampanjoita, joita voisi soveltaa myös harrastajateatterin puolelle. Huomionarvoista on, että yhtä agenttia lukuun ottamatta kansainvälisiä hankkeita ei ollut vielä juurikaan tehty. Havaintojeni perusteella niihin on kuitenkin suurta intoa.

Maahanmuuttajien yhteistyö paikallisten kanssa oli esiin nostettu heikko signaali, joka tämän vuoden pakolaiskriisin aikana on noussut akuutimmaksi kuin koskaan. Harrastajateatteritoiminnalla on hyvät edellytykset toimia kotouttamisen välineenä ja kulttuurien kohtaamisen alustana.

3.4 Tulevaisuusverstaan anti

Tulevaisuusverstas toimi agenteille eräänlaisena ajatusautomona. Heikkojen signaalien sanan varsinaisessa merkityksessä tulisi olla konkreettisia asioita (Hitunen 2012), mutta ensi kertaa termin kanssa painivien ihmisten ajatustenkulkua ei nähty tarpeelliseksi rajoittaa liiallisella kategorisoimisella.

Kun katsoo agenttien ylös nostamia asioita, voi niistä nähdä kuitenkin hyvin sen kentän, jossa tällä hetkellä painitaan. Epävarmuus on olennainen osa itsensä työllistävien ihmisten arkea. Teatteriagenttiverkoston kaltaisten yhteisöjen huomioitiin olevan kuitenkin epävarmuutta hälventäviä foorumeita. Kuuluminen johonkin omaa tonttia laajempaan kokonaisuuteen avaa uusia ovia ja on omiaan ruokkimaan oman toiminnan kehittämistä.

4 Yhteiskehittämisen taustatyö

Opinnäytteen yhteiskehittäminen tehtiin mentaalipesäpallon keinoin. Törmäsin kehittämistyön aikana mielenkiintoiseen Viisi kertaa miksi?–työskentelytapaan. Kysymällä viisi kertaa miksi saadaan syvempi ymmärrys asioiden taustoista ja se mahdollistaa syy- ja seuraussuhteiden selvittämisen. Menetelmä vie usein pohjimmaisen, yksinkertaisen syyn tai perustelun luo ja mahdollistaa siten muutoksen. Se voi myös viedä pohjan koko kyseenalaistetulta asialta, jolloin voidaan keskittyä tärkeämpiin kysymyksiin (Miittinen 2011).

Aloin kehittää menetelmän pohjalta kuviota, jonka avulla saataisiin projektisuunnittelusta mielenkiintoista ja innovatiivista. Uusista ja erilaisista näkökulmista tarkasteleminen on tärkeä osa innovoivaa ajattelua. Yhteistä innovatiivisille menetelmille on tarkastelunäkökulmien monenlaisuus, uusien näkökulmien etsintä, pyrkimys avartaa käsitystä kohteesta ja avartaa ajattelua ylipäättään (Ranne 2015).

Pohdittuani harrastajateatteritoiminnan erityistä asemaa Suomessa, törmäsin ajatuskulussani Suomen kansallisurheilulajiin pesäpalloon. Siinä toteutuu aivan kuin missä tahansa projektissa tietyt vaiheet ja siinä tulee välttää tietyt esteet. Onnistuakseen juoksussa joukkueen tulee saattaa etenijä ykköspesälle, kakkospesälle, kolmospesälle ja kotipesään. Juoksun tekemisessä eli projektissa on siis neljä vaihetta. Pesäpallossa ulkokentällä pelaa yhdeksän pelaajaa. Näiden tehtävänä on estää juoksun syntyminen.

Näistä yhdeksästä ulkokentän pelaajasta muodostui projektin haasteita, jotka tulee ohittaa.

Kehitin näiden ajatusten pohjalle mentaalipesäpallometodin. Mentaalipesäpallo jakautui kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa benchmarkkasin kolme nuorisoseurajärjestön jäseneteatteria. Benchmarkkaukset suoritettiin haastattelujen ja havainnoinin menetelmillä. Toisessa osassa vein benchmarkkausten tulokset teatteriagenteille ja pelillistämisen kautta loimme näiden pohjalta seitsemän uutta projektisuunnitelmaa. Metodina käytettiin mentaalipesäpalloa, jonka perusajatus on, että tutustutaan erilaisiin, toimiviin toimintamalleihin malleihin ja luodaan niiden pohjalta uusia toimintamalleja.

4.1 Benchmarkkaukset

Benchmarkkasin kesän aikana kolme nuorisoseurojen jäseneteatteria. Tavoitteena oli hahmottaa kolmen erilaisen teatterin kautta hyviä toimivia harrastajateatterimalleja, jotka voidaan syöttää myöhemmin teatteriagenteille jatkotyöskentelyä ajatellen.

Noin kolmensadan teatterin joukosta haastateltaviksi valikoituivat seuraavat nuorisoseurojen jäseneteatterit:

- Salonkylän nuorisoseura
- Teatteri Lapua
- Jyväskylän teatteriyhdistys Kulissi

Haastateltavien teattereiden valintaa ohjasi Suomen Nuorisoseurojen strategia (Nuorisoseurastrategia 2012), jossa teatterin osalta sanotaan seuraavaa.

”Järjestön teatteritoiminta on vuorovaikutteista ja innostavaa. Tavoitteena on teatterialan verkostojen luominen ja ylläpitäminen, lapsi- ja nuorisoteatteritoiminnan vahvistaminen sekä alueellisen teatteritoiminnan kehittäminen.”

Benchmarkattavaksi haluttiin teattereita, jotka ovat toiminnaltaan hyvin erilaisia niin ympäristön kuin toimintamalliensaakin kautta ja edustavat näin laajasti nuorisoseurojen teatterikenttää.

Salonkylä on hyvin perinteinen nuorisoseuran teatteri. Se sijaitsee Kaustisen kunnan Salonkylässä Keski-Pohjanmaalla. Seura osallistui vuosina 2010-2012 Keski-Pohjanmaan Nuorisoseurojen hallinnoimaan Yhesä yhteen –hankkeeseen. Hankkeessa tehtiin yhteisöteatteria ja Salonkylä on hankkeen jälkeen ainoa teatteri, jossa toiminta jäi elämään. Yhteisöteatteri on ehkä mielenkiintoisin harrastajateatterin kehittyvä muoto ja tuntui tärkeältä saada benchmarkkauksen kautta kirjattua ylös tällaisen toimintamallin omaksuneen teatterin ajatuksia. Strategiaan pohjautuva valinta liittyy alueellisen teatteritoiminnan kehittämiseen.

Teatteri Lapuassa puolestaan kiinnosti sen tuotannollinen puoli. Teatteri oli vuosien saatossa tehnyt useita onnistuneita yhteistyöproduktioita ja tuotannon kehittäminen harrastajateatteritoiminnassa vaatii toteutuneita menestystarinoita. Strategiaan pohjautuva valinta nojasi teatteritoiminnan vuorovaikutteisuuteen ja innostavuuteen. Myös kulttuurituottamisen opinnäytteeseen liittyen vahva tuotannollinen innovatiivisuus oli hyvä nostaa teatteriagenteille esimerkiksi.

Jyväskylän teatteriyhdistys Kulissin toiminta puolestaan menee suoraan Suomen Nuorisoseurojen visioon, jossa todetaan, että vuonna 2020 nuorisoseurat on merkittävin kulttuurisen nuorisotyön toimija (Nuorisoseurojen visio 2012). Lapsi- ja nuorisoteatteri-toiminnan vahvistaminen on tässä avain asemassa.

Benchmarkkaukset toteutettiin puolistrukturoituna ryhmähaastatteluina sekä havainnointina. Puolistrukturoitu haastattelu valikoitui menetelmäksi, koska haastateltavia ei haluttu ohjata liikaa vastaamaan tiettyyn aihepiiriin kysymyksiin (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2009), vaan tarkoitus oli saada yleiskuva teatterin toiminnasta. Haastattelut tehtiin autenttisilla paikoilla ja havainnointi suoritettiin haastattelumatkojen yhteydessä. Haastattelut on litteroitu ja materiaalia tullaan käyttämään jatkossa osana Teatterin osaamiskeskuksen kehittämistä.

4.2 Salonkylän Nuorisoseura

Salonkylän nuorisoseura valikoitui haastateltavaksi sen yhteisöteatterikokemuksen perusteella. Yhteisöteatteri on kattokäsite erilaisille soveltavan teatterin muodoille, joissa teatteri perustuu yhteisöstä nouseviin aiheisiin. Se toimii yhteisöjä ja sitä kautta yhteiskuntaa kehittäväenä taidemuotona. Yhteisöteatteria voidaan tehdä valitussa yhteis-

sössä sen jäsenten kanssa tai teatterin ammattilaisten toteuttamina esityksiä. (Lavaste & Routavuoma & Siren, 2015, s. 120.)

Salonkylän tapauksessa kyseessä on yhden kylän yhteisö. Hankkeen turvin palkattuna oli yksi henkilö, teatteri-ilmaisun ohjaaja AMK Tanja Kupiainen. Salonkyläläiset ovat tehneet lähivuosina kaksi yhteisöteatteriesitystä. Ensimmäinen käsitteli kylän sen hetkisiä, ajankohtaisia asioita ja toinen kylän historiaa.

”Siitä (hankkeesta) lähti se ensimmäinen juttu. Sitten me on tehty yks valmis teksti ja sitten palattiin tekemään taas kolmas juttu yhteisötaiteen keinoin. Ja nyt on taas valmis teksti ja ens vuodeks ei oo vielä varmuutta, kun on juhlavuosi.” (Kupiainen 14.5.2015)

Haastatteluista saa selkeän kuvan siitä, että yhteisöteatteritoiminta on ollut kyläläisille uutta, mikä on aiheuttanut ymmärrettäviä ajatuksia.

”Olihan ne ensimmäiset kerrat kun selailtiin lehtiä ja leikattiin sieltä lauseita ja kuvia, kun niinku tuntu itelle tärkeältä ja näin, että mikä se kokonaisuus siitä syntyy niin siitä ei ollu hajuakaan.” (Salo, 14.5.2015)

Sekä ohjaaja että muut haastateltavat palaavat haastatteluiden aikana useaan otteeseen siihen, että yhteisöteatterin keinoin tehty esitys antaa enemmän, mutta se vie myös paljon enemmän aikaa.

”Jos me tänä päivänä ruvettais tekemään, niin otettais se kahden vuoden ohjelmaks. Ensin tehtäis käsikirjoitus ensimmäisenä vuonna, ja seuraavana vuonna purkitettais. Ei tulis niin raskaaks.” (Koivusalo 15.4.2015)

”Suurin syy siihen, että omia tekstejä ei oo nyt tehty on, että se vie niin paljon aikaa. Mutta mukavaa se on!” (Rauma, 14.5.2015)

Havaintojeni perusteella osallisuuden merkitys salonkyläläisten harrastajateatteritoiminnassa on suuri. Jo itsessään teatteritoimintaan mukaan lähteminen saattaa riittää osallisuuden kokemukseksi.

”Me oltiin just muutettu tänne kylälle. Mies on paluumuuttaja. Näin tuossa lehdessä pienen ilmoituksen, että näytelmätoiminta alakaa. Oliko siinä päivämäärä, että kokoonnutaan. Soitin että oon kiinnostunut heti lähtemään mukaan. Harrastanu aina teatteria ja ajattelin, että tulis tämä kyläkin tutuks ja sitä kautta muut kyläläiset.” (Rauma, 14.5.2015)

Yhteisöteatteriproduktioissa osallisuuden kokemus kuitenkin vielä vahvistuu. Yhdessä rakennettu näytelmä antaa tekijöilleen laajemman kokemuspinnan kuin valmiin tekstin

tekeminen. Yhteisö itse sisältää teatterillisen tutkimuksen lähtökohdan tai teeman. Tämä tarkoittaa esimerkiksi tietyn ikäisiä miehiä, nuoria, vanhuksia, tietyn työyhteisön työntekijöitä, asuinalueen asukkaita, tietyn vakaumuksen kannattajia tai tietyn yksikön mielenterveyskuntoutujia. (Lavaste & Routavuoma & Siren, 2015, s.129-130)

Salonkyläläiset tutkivat kahdessa yhteisöteatteriesityksessään sekä nykyisyyttä, että menneisyyttä. Ensimmäinen nykyisyyttä tutkinut esitys nosti teemoiksi puolison löytymisen vaikeuden periferiassa sekä Euroopan Unionin vaikutukset kyläläisiin.

”Se oli se oma kylä (lähtökohta) ja keskusteltiin, että just oli se että täällä oli kohtuullisen monta poikamiestä, joille ei tunnu sitä muijaa löytyvän. Se oli yks semmoinen ja sitten EU, että mitä muutoksia se oli tuonut maaseudun elämään. (Salo, 14.5.2015)

Ensimmäisen yhteisöllisen teatteriesityksen teemat muotoutuivat kuin suoraan kliseisen maalaiskomedian pirtaan. Tämä on sinällään huomionarvoista, koska teatteria kehittävät tahot monesti käyttävät maalaiskomedioista vähättelevää sävyä ja (osittain oikeutetustikin) miettivät niiden tarpeellisuutta. Salonkylässä teemat lähtivät kuitenkin tekijöistä itsestään, joten suora kosketuspinta todellisuuteen oli olemassa. Relevantti kysymys on kuitenkin, oliko produktion tekijöillä omakohtaista kokemusta näistä teemoista vai hypättiinkö hahmojen rakennuksessa stereotyyppiseen ajatteluun. Yhtä kaikki, tekijät tuntuivat saaneen osallisuuden näkökulmasta produktiosta paljon.

”Kyllä! Varsinkin niitten roolihahmojen rakentamiseen sai vaikuttaa paljon. Sai aika pitkälle tehdä oman näköisen. Ei ollu käsikirjoittaja puristanut sitä valmiiseen muottiin. Meillä oli hulvattoman hauskoja harjoituksia ja keskusteltiin, pohdittiin paljon sitä mitä se oli niinku milleniin ja mitä oltiin kylällä reagoitu EU-tarkastajan tuloon.” (Salo, 14.5.2015)

Toisessa yhteisöteatterin keinoin tehdyssä esityksessä lähdettiin liikkeelle kylän menneisyydestä. Ohjaaja Kupiainen valottaa aiheen valintaa näin:

”Mä en halunnut tehdä mitään historiallista näytelmää niin, en koe luontevaksi tehdä mitään historiikkiä. Se rakenne oli semmoinen, että siinä oli kaksi sisarus- ta, jotka muuttaa paikkakunnalle ja ostaa vanhan talon ja sieltä talosta alkaa löytyä vanhoja esineitä ja sitten niiden esineiden varjolla tuli pala tätä päivää ja palattiin historiaan ja niin edelleen.” (Kupiainen 14.5.2015)

Esityksen sisältö muodostui produktion osallistuneiden muistoista. Teemoiksi ja käsiteltäviksi asioiksi muodostui muun muassa siirtolaisuus, vaihtoehtohoidot, 70-luvulla kylää kuohuttaneet ufohavainnot ja Maailman kuusi, kyläläisten kokoontumispaikka.

”Ite olin mukana siinä ufojutussa 70-luvulla. Se oli hirveen totta silloin. Se oli niin tuttua. Se on elettyä, oikeaa elämää, kylän historiaa. Se oli tosi hauskaa keskustella ja tuoda esille niitä muistoja.” (Salo, 14.5.2015)

Kysymykseen siitä, miltä omien muistojen tai kokemusten tuominen näyttämölle tuntui, en haastattelussa saanut kovin selkeää vastausta. Haastateltavat puhelivat kunnioittavaan sävyyn, että asiat muutettiin fiktioksi, ettei vain loukattaisi ketään.

Yhteisöteatteriproduktiot ottavat aikaa. Aikaa tulisi varata suunnitteluvaiheeseen, esityksen rakennusvaiheeseen, esitysvaiheeseen sekä myös purkuun. Kun ihmiset antavat yhteisöllisessä työskentelytavassa itsestään paljon, olisi suotavaa myös saattaa projekti loppuun hyvällä jälkihoidolla.

Joka tapauksessa salonkyläläiset ovat löytäneet yhteisöteatteritoiminnan kautta toimintamuotoja, jotka ovat tulevaisuuden harrastajateatteritoiminnan kannalta kiinnostavia.

”Nyt vasta tajuaa miten paljon antaa enemmän se oma juttu. Että kuinka paljon näistä keskustellaan näistä hahmojen historioista ja muista.” (Rauma, 14.5.2015)

”Tämän kylän osalta ne kaksi ite tehty, niin kyllähän se herätti valtavan buumin.” (puheenjohtaja Koivusalo 14.5.2015)

Jos ajatellaan, että kylällä asuu muutama sata ihmistä ja Salonkylän nuorisoseuran teatteri vetää vuosittain tuhatpäisen yleisön, niin ei ole ollenkaan liioiteltua puhua buumista.

4.3 Teatteri Lapua

Teatteri Lapuan valinta benchmarkattavaksi kohteeksi liittyi teatterin vahvaan tuotannolliseen innovatiivisuuteen. Halusin tarjota teatteriagenteille hyviä malleja uudelta teatteritoiminnan rahoittamisesta.

Haastattelin Teatterin Lapuan aktiiveja ja hallituksen jäseniä Etelä-Pohjanmaan Nuorisoseurojen tiloissa 10.6.2015. Lapualaisten haastattelusta nousi esiin poikkeuksellisen vahva tekemisen innostus ja hyvät yhteistyökuviot.

Teatteri Lapua on tehnyt historiansa aikana useita tuotannollisesti mielenkiintoisia yhteistyökuvioita. Keskeisimmiksi näistä esiin nousevat Jouni – musikaali (2015), Kalen-

terityöt (2012) ja Kvartetti (2015). Näistä ensimmäinen on kantaesitys ja kaksi muuta tunnetumpia valmiita tekstejä.

Jouni – musikaalissa yhteistyökumppanina oli Kriisikeskus Mobile. Esitys oli sisällöltään nuoren miehen kasvukertomus.

”Me katottiin silleen tommosia isompia yhdistyksiä, jota pystyttiin linkittään näihin teemoihin. Ja sitten kysyttiin niiltä ensin.” (Kurssi, 10.6.2015)

”Ne oli kiinnostuneita meidän näytelmästä ja me oltiin kiinnostuneita auttamaan niitä tai tuomaan niiden toimintaa esille.” (Sipilä, 10.6.2015)

Lapualaisten yhteistyön rakentumisen lähtökohta on ollut sisällöllisessä ajattelussa. Tämä on varsin hyvä lähtökohta, sillä lähes poikkeuksetta teatteriesitykset rakennetaan parantamaan maailmaa. Esitysten sanoma on yleensä inhimillinen ja se ainakin taka-ajatuksissa pyrkii hyvään.

Kriisikeskus Mobilen kanssa tehdyssä yhteistyössä kyse oli selkeästä yhteistyöstä, jossa raha vaihtoi omistajaa. Teatteri Lapua sai Mobilelta suurehkon summan avustusta ja vastapalvelukseksi teatteri meni esittämään Jouni –musikaalia yhdistyksen 20 –vuotis juhlaan. Tämän lisäksi teatteri valmisti viisi pienempää esitystä Jouni-musikaalin teemoista. Nämä pienoisesitykset esitettiin valtakunnallisena mielenterveyspäivänä.

”Ja sit tässä näytelmässä kun soitettiin Mobileen niin soitettiin oikeesti Mobileen. Me haluttiin siitä silleen aito. Ja kyllä me tarkistettiin useaan otteeseen, ettei nyt kirjoiteta sinne mitä sattuu. (Kurssi, 10.6.2015)

”Ja kun ajattelee, kun Mobile lähti siihen mukaan niin harvoin se yhteistyökumppani on semmoinen, että se kirjoitetaan sinne näytelmän sisälle. Että välttämättä ei katsojat ees tajua, että se on niinku, että ahaa, tää on ny täällä. Että nostetaan tää nyt kun tää on meidän yhteistyökumppani.” (Ikola, 10.6.2015)

Usein teatterissa näkee tällaisia päälle liimauksia, joissa mainostetaan sponsorin tuotteita; saunotaan Harvian kiukaalla tai syödään tietynmerkkistä makkaraa, käydään tutun nimisessä kaupassa. Näissäkään viittauksissa ei ole sinällään mitään pahaa, parhaimmillaan ne tuovat esitykseen hauskan paikallisen sävyn. Mutta joskus tällaiset kikat saavat katsojan vaivaantuneeksi ja huomion siirtymään pois esityksen varsinaisista teemoista. Tämä voi olla esityksen kokonaisuuden kannalta hieman haitallista. Mobilen ja Teatteri Lapuan kohdalla näin ei ollut.

”Tää on niinku malliesimerkki siitä, miten voi niin kuin tehdä tämmöisestä yhteistyöstä, joka on todella aitoa ja aidosti hyödyttää molempia osapuolia.” (Ikola, 10.6.2015)

Vuonna 2012 Teatteri Lapua teki näytelmän Kalenteritytöt. Näytelmä perustuu tositahtumiin ja englantilaiseen elokuvaan. Yhden näytelmän hahmon mies kuolee syöpään ja nainen ystävineen päättää kerätä syöpäsairaalalle rahaa tekemällä alastonkalenterin.

”Me tehtiin myös se kalenteri. Ne naiset, jotka oli pääosassa siinä näytelmässä, neljä-viisikymppiset naiset, niin me tehtiin myös nakukalenteri. Me päästiin Iltasanomien lööppiin ja me lahjoitettiin syöpäyhdistykselle se kalenterin tuotto.” (Ikola 10.6.2015)

En ole aivan varma siitä, että Iltasanomien lööppiin pääseminen on hyvä asia, mutta tässä Kalenteritytöt –esityksessä muodostettu yhteistyökuvio siitä on. Teatteri Lapua ei saanut Etelä-Pohjanmaan syöpäyhdistykseltä yhtään suoraa rahallista avustusta, vaan päinvastoin.

”Ei. Me annettiin heille rahaa! Mut me säästettiin hirveästi työtä ja varmaan markkinoinnissakin säästettiin, kun he tekivät sen.” (Ikola, 10.6.2015)

Tässä yhteistyökuviossa Etelä-Pohjanmaan Syöpäyhdistys toimi esityksen markkinoijana. He markkinoivat esitystä jäsenilleen ja aiheesta kiinnostuneille tahoille. He tuottivat esityksiin bussilasteittain katsojia, joita esitys myös oikeasti kiinnosti.

Kolmas selkeä yhteistyöproduktio Teatteri Lapuan lähihistoriassa on ollut Kvartetti, joka toteutettiin talvella 2014-2015. Tässä kuviossa siirrettiin joustavasti ihmisten työaikaa.

”Se meni silleen vähän tutun kauppaa kun meidän senaikainen ohjaaja on tällä muistiyhdistyksellä töissä ja Katjan (ohjaaja) kanssa ruvettiin ideoimaan tätä. Etelä-Pohjanmaan muistiyhdistys maksoi Katjan palkan. Eli Katja niin kuin työajallaan ohjas sen. Me luvattiin sitten, että jos Kvartetti tuottaa voittoa niin me lahjoitetaan osa voitosta heille. Sehän oli saatananmoinen menestys. Ja me ollaan päätetty, että lahjoitetaan 2000 euroa.” (Ikola 10.6.2015)

Tällaisen yhteistyön rakentuminen vaatii vahvaa luottamusta, mutta sen rakenne on tulevaisuutta ajatellen mielenkiintoinen. Harrastajateatteria voitaisiin hyvinkin käyttää jatkossa välineenä, alustana asioiden käsittelyyn ja työntekijän palkka tulisi aihetta käsittelevältä taholta itseltään.

4.4 Teatteriyhdistys Kulissi

Jyväskyläläisessä Teatteriyhdistys Kulississa tehdään merkittävää kulttuurista nuorisotyötä. Koska nuorisoseurojen visio on olla vuonna 2020 Suomen merkittävin kulttuurista nuorisotyötä tekevä järjestö, oli Kulissin benchmarkkaaminen lähes itsestään selvä valinta.

Teatteriyhdistys Kulissi on jyväskyläläinen harrastajateatteri, joka on perustettu vuonna 1983. Alun perin teatteri perustettiin Keljon Nuorisoseuran näyttelijäryhmän pohjalta. Syy varsinaisen nuorisoseuran nimen alta irtautumiseen lähti halusta tehdä erilaista teatteria.

”Haluttiin nostaa tässä tämmöistä paikallista musiikkiteatterin profiilia. Siihen aikaan musiikkiteatteri oli hyvin tota epämuodikasta ja saatiin paljon kommentteja, että teille ei tuu katsojia, se on ihan tommosta yleisöä koskiskelevaa paskaa, koska kaiken piti siihen aikaan olla hyvin kantaaottavaa ja kaiken piti olla semmoista kokeilevaa, että se oli taidetta.” (Vehmas 4.8.2015)

Mielenkiintoista Kulissin syntyhistoriassa on juuri tämä, että tarve emäseurasta irtautumiselle ja oman ryhmän perustamiselle tuli nimenomaan tietyn tyylilajin puitteissa. Nykyään kun teatteritoimintaa, joko harrastaja- tai ammattilaispuolella kehitetään, puhutaan yhä suuremmissa määrin yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta (Lavaste & Rautavuoma & Siren 2015) Kulissi on syntynyt vastakohtana tälle ja tällä hetkellä se on kuitenkin yksi yhteiskunnallisesti vaikuttavimmista harrastajateattereista Suomessa.

Kulissilla on nykyään vuosittain mukana toiminnassa noin sata lasta ja nuorta. Tämän lisäksi toimii jokavuotinen aikuisten kesäteatteri, jonka kesän 2015 esitys oli kantaesitys nimeltään Kansantauti – ratkaisukeskeinen populaarimusikaali. Esitys käsitteli tämän hetken suurinta kansantaloudellista sairautta, masennusta. Mitä yhteiskunnallisuuden tulee niin kyllä sitäkin aspektia toiminnasta löytyy vaikka muille jakaa, vaikkei se ole itseistarkoitus alun perin ollutkaan.

Kulissin toiminnassa merkillepantavaa on lasten ja nuorten kanssa työskentely. Nykyään suureksi paisunut toiminta alkoi aikanaan koulun kerhosta.

”Se aloitettiin yhdeksänkymmentäluvun alussa sen muotoisena. Ihan ensimmäinen oli tuossa Kesyn koululla. Piin Mauri sitä puuhas, koska Maurin lapset oli silloin vielä koulussa.” (Vehmas 4.8.2015)

Kyseessä on tähänkin aikaa varsin yleinen konsepti. Vanhemmat ovat halukkaita järjestämään toimintaa, jos omat lapset ovat siinä mukana. Pikkuhiljaa toiminta laajeni ja vuonna 1997 Kulissin lasten ryhmä tuotti ensimmäisen itse valmistamansa tekstin.

”Käsikirjoitus on itse asiassa syntynyt aina niin, että se on syntynyt myöhäisemmässä vaiheessa. Että on aloitettu ilman käsikirjoitusta ja vaan niillä teemoilla ja mä oon muokannu sen käsikirjoituksen siinä matkan varrella.” (Vehmas, 4.8.2015)

Kulissilla on hieman tietämättä toteutettu jo parikymmentä vuotta devising-tekniikaksi kutsuttavaa esityksenvalmistusprosessia. Devising –sanalle ei ole löydetty pätevää suomennusta, mutta käytännössä se tarkoittaa aiheilähtöisen esityksen rakentamista ilman valmista käsikirjoitusta (Koskenniemi 2007).

Huomionarvoista Kulissin toiminnassa on myös vahva lapsi- ja nuorisolähtöisyys.

”Tuntuu tosi hienolta, kun näinä aikoina kun tuntuu, että vähemmän ja vähemmän kulttuuria jossain piireissä arvostetaan, niin tää on tosi hyvä tilaisuus ja kanava juurruttaa sellasta kulttuurilähtöistä ajattelua niihin lapsiin ja nuoriin, mikä on ainakin mulle tärkeää. Että saadaan ne tiedostamaan se asia.” (Heikkola 4.8.2015)

Kulissin toiminta on päätarkoituksen eli musiikkiteatterin tekemisen ohella muodostunut merkittäväksi kulttuurisen nuorisotyön alustaksi. Vahva usko ja halu, suuri into, tehdä sellaista teatteria kuin itse halutaan, on siis tuottanut merkityksellisen elementin jyvaskyläläiseen harrastajateatterikenttään.

”Meillä on niin hirveän paljon niitä nuoria, jotka ovat tehneet teatteria ja sitten ne haluaa mennä johonkin tekemään teatteria niin niitä on sitten tarjolla. Tavallaan se semmoinen teatterin tekijöiden pohjan kasvatus on niinkun se juttu.” (Vehmas 4.8.2015)

”Tehdään niinkun teatterille Jyväskylässä tulevaisuutta”. (Auerniitty 4.8.2015)

”On alettu tehdä myöskin sitä mikä oli aikaisemmin niin kuin yheksänkymmentäluvulla tosi vähäistä eli teatteriaitojen yli loikkiminen.” (Vehmas 4.8.2015)

Jyväskylän harrastajateatterikentässä todellakin tapahtuu poikkeuksellisen paljon sitä, että enää ei ole väliä minkä teatterin esityksissä ihmiset näyttelevät. Joku harrastaja saattaa olla vuoden sisällä useassakin eri teatterin produktiossa ja ohjaajat vaihtuvat myös tiuhaan, mikä on erittäin hyvä asia. Kulissin rooli tässä nuorten harrastajien kasvattajana on merkittävä.

Toki Kulissi tekee nykyään myös ”rönsyjä”, kuten haastateltavat ilmiötä nimittävät. Perinteisen musiikkiteatterin ja lasten –ja nuorten produktioiden rinnalle on noussut nuorten omaehtoisia teatteriryhmiä sekä Kulissin kuoro.

”Jotenkin mä nään sen meidän toimintamuodoista uusimpana, että järjestetään talvella nuorille ja heti lasten näytelmien jälkeen tärkeimpänä. Mun prioriteetti on, että lasten teatteri on se tärkein juttu ja siinä jaetulla kärkisijalla on tää nuorten teatteri.” (Heikkola 4.8.2015)

Nuorten ryhmät ovat viimeisten vuosien aikana valmistaneet talvisin Kulissin nimissä aihelähtöisiä esityksiä sisätiloihin. Esitykset ovat olleet käytännössä täysin nuorten organisoimia ja usein muutaman ihmisen harteilla. Näiden ryhmien elinkaari on ollut ver-raten lyhyt, mikä kuuluu homman nimeen. Nuorilla ihmisillä kun tuppaa tulemaan elämään kaikenlaista uutta eteen, joten toiminnan jatkuvuuden kannalta teatterin johtokunnalla tulisi olla nykyistä enemmän mahdollisuuksia tukea toimintaa. Myöskään johtokuntatoiminta ei sinällään tunnu kiinnostavan nuoria.

”Niin aika ajoin tulee semmosia aaltoja, että porukkaa lähtee mukaan. Mutta sekin on aika kuluttavaa, sehän vaatii. Se varmaan on niinkun sillä tavalla, että siinä tulee se realismi aika nopeesti, että tää onkin aika rankkaa.” (Vehmas 4.8.2015)

Johtokuntatyöskentely koettiin haastattelun aikana yhdeksi teatterin kehittämisen paikaksi. Teatterin osaamiskeskuksen avun tarjoamiseen suhtauduttiin suurella mielenkiinnolla.

”Ehdottomasti olis (tarvetta avulle). Jos olis semmoinen, että mistä kautta sais niinkun tukea tai jotakin siihen niin se olis tärkeää. Se on kuitenkin aika tärkeä osa tätä ja työllistävä. Ihan konkreettista apua, jos olis joku työntekijä, joka vois olla jeesaamaassa siinä vaiheessa, kun on se kaikkein kiireisin aika johtokunalle, joka on ylityöllistetty niiden kioskiasioiden ja niiden kaikkien asioiden kanssa.” (Vehmas 4.8.2015)

Tässä on koko nuorisoseurojen teatteritoiminnan kehittämisen kannalta suuri kysymys. Kuinka voidaan tukea toimintaa niin, että itse toimiminen olisi miellyttävää, haasteellista, osallistavaa, ilman, että siitä muodostuu turhan suurta kakkua jollekin tai joillekin. Kaiken kaikkiaan Kulissin toiminnasta huokuu johdonmukaisuus ja uusien juttujen pelkäämättömyys. Kaikkien uudistusten takana loistaa kuitenkin yli kolmenkymmenen vuoden takaa ajatus siitä, että halutaan tehdä hyvää musiikkiteatteria. Se on pysynyt näihin päiviin saakka ja pitää varmasti jatkossakin. Kaiken tekemisen yllä leijuu tekemisen riemu, jollaista nuorisoseuralaisen teatteritoiminnan toivoisikin olevan.

”Ensisijaisesti me tehdään tässä semmoista kulttuurikasvatustyötä, ja sen lisäksi meillä sivutuotteena on aina tavoitteena tehdä taiteellisesti kovatasoista ja korkeatasoista teatteria. Että annetaan niille lapsille niinkun kokemus, että hauskaasti voi tehdä älyttömän hyvää ja se hyvän teatterin tekeminen on se mikä palkitsee. (Vehmas 4.8.2015)

4.5 Benchmarkkausten yhteenveto

Benchmarkattujen teattereiden yhteispiirteistä esiin nousee innostus, halu kokeilla uutta ja arvostus perinteitä kohtaan. Myös yhä suuremmissa määrin esiin nousee yhteisöllisyys ja osallisuus, halu kuulua johonkin ryhmään.

Mitä toiveita teattereilla oli Teatterin osaamiskeskuksen suuntaan, vaihteli teatterista riippuen. Salonkylän kohdalla arvokkaaksi koettiin järjestön myöntämän Esko-patsaan saaminen ja Suomen Nuorisoseurojen työntekijöiden käyminen paikalla vuoden aikana pariinkin otteeseen. Salonkyläläiset tuntuivat saaneen näin arvostusta tekemälleen toiminnalle.

Teatteri Lapua puolestaan toimii hyvinkin itsenäisesti. Haastattelun aikana käytiin myös keskustelua siitä, kannattaako heidän kuulua nuorisoseuroihin, koska jäsenmaksun vastikkeeksi ei tunnuta saavan oikein mitään. Tämä on hyvä heitto Teatterin osaamiskeskukselle jokapäiväiseen mietintämyssyyn.

Teatteriyhdistys Kulissi puolestaan kaipasi konkreettista tukea johtokuntatyöskentelyyn. Tässä on myös Teatterin osaamiskeskukselle hyvä haaste. Haastateltavien ehdottama konkreettista työvoimaa teatterin tuottamiseen ei näillä resursseilla voida taata, mutta esimerkiksi johtokuntatyöskentelyn kehittämistä koulutusten myötä tulee vakavasti harkita. Benchmarkkauksen innoittaman ensi vuodelle ollaankin suunniteltu järjestettävän yhteistyössä Harrastajateatteriiton kanssa Harrastajateatterin vastuunkantajakoulutusta, joka pureutuu juuri benchmarkkauksessa esiin nostettuihin haasteisiin.

Kehittämistyön seuraava vaihe oli se, että nuorisoseurojen teatteriagentit käsittelevät edellä esiteltyjä harrastajateatterimalleja kokouksessaan Tampereella syyskuun alussa. Kukin agentti valitsi yhden itseään kiinnostavan muodon, kokeilun tai mallin, jonka haluaa siirtää alueelleen. Siirtämisen alkusysäys tehtiin mentaalipesäpallon keinoin.

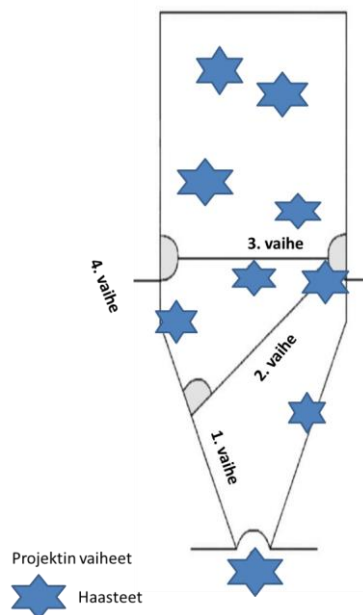
5 Mentaalipesäpallo

5.1 Mentaalipesäpallon säännöt

Olen opinnäytteen neljännen kappaleen alussa avannut hieman yhteiskehittämisen sovellusta nimeltään mentaalipesäpallo. Sovellus syntyi Viisi kertaa miksi? – menetelmän innoittamana ja se menee kategorisesti pelillistämisen puolelle. Pelitutkimuksen professori Frans Mäyrä uskoo, että pelillisyyden sopii erittäin hyvin yhteen konstruktivisen oppimishanteen kanssa. Ihmiset itse kohtaavat ongelmia, alkavat ongelmaperusteisesti kokeilla erilaisia taktiikoita sekä keräävät erilaisia materiaaleja, aineistoja ja tietämystä, joiden avulla he pystyvät pääsemään ongelman ympärille ja ymmärtämään aidosti, mistä siinä on kysymys (Hakala 2011).

Mentaalipesäpallon säännöt ovat yksinkertaiset. Tarkoitus on luoda toimiva projekti (pesäpallotermein juoksu). Projektin tulee sisältää neljä vaihetta:

1. pesälle pääsemisen
2. pesälle pääsemisen
3. pesälle pääsemisen
4. vaiheen eli kotiutuksen

Kuva 13: Mentaalipesäpallon havainnollistaminen

➤ Ratkaisu

5.2.1 Avoimia tapahtumia ja kevyesti liikuteltavia konsepteja Kokkolassa

Projektin tavoite: Teatterin uusien muotojen tuominen kaupunkiin

”Hankeidean kautta mieleni tekee tutkia, mitä muuta teatterin harrastaminen voisi tarkoittaa kuin säännöllistä harjoittelua tai esityksissä vierailua. Hankeidea kyseenalaistaa teatteriharrastuksen totuttuja malleja ja toimintatapoja luoden uusia mahdollisuuksia. Idean kautta hahmottelen toisenlaista teatteriharrastuksen muotoa. Teatteri tapahtuisi julkisissa tiloissa, kaduilla tai muissa pääsymaksuttomissa paikoissa. Hanke elävöittää kaupunkikulttuuria ja tarjoaa teatteriharrastusta traditionaalisen teatterikäsityksen ulkopuolella.” (Tanskanen, projektisuunnitelma 11.9.2015)

Projektin vaiheet:

1. suunnittelu ja resurssit
2. ihmisten kutsuminen toimintaan
3. säännöllinen näkyminen kaupunkikuvassa ja säännölliset tapahtumat
4. hankkeen päättäminen tai jatkuvuuden mahdollistaminen

Projektin haasteet ja mahdolliset ratkaisuehdotukset:

- ❖ oman innostuksen säilyttäminen haasteiden edessä
- yhteistyö- ja mentoriketju, oman mielenkiinnon seuraaminen ja muutoksen salliminen ja hyödyntäminen
- ❖ elanto
- päämäärätietoinen hakeminen ja usko, omien intohimojen seuraaminen
- ❖ yhteistyötahojen löytäminen
- verkostoituminen, antaa ja saa –periaate, tiedostaa mitä haluaa ja mihin ja miten haluaa tukea
- ❖ ihmisten löytäminen ja innostaminen tapahtumiin
- aktiivinen näkyminen siellä missä ihmiset liikkuvat
- ❖ tavoitteellisuus ja niihin yltäminen
- suhtautua työhön oppimisprosessina ja reflektoida prosessin kulkua ja innostua sen kautta aina uudelleen
- ❖ mukana olevien innostava sitouttaminen
- jokaisen omien resurssien arvostaminen ja niiden mukaan toimiminen, tapoimisten järjestäminen
- ❖ toimintaan kerääntyäkin aina vakioporukka

- nauttia siitä ja ottaa se luottamuksen osoituksena ja kiinnostuksena, kannustimena, he ovat jo osa ilmiötä, he ovat alkua, he ovat parhaita väen kutsujia.
- ❖ kaupunkilaisten teatterikäsitys ei muutu ja toimintaa pidetään vain teatterina, jonka ei koeta kuuluvan itselle, epäkiinnostavana
- antaa myös heidän jotka eivät osallistu tapahtumiin vaikuttaa sisältöihin, ottaa kommentit huomioon ja pyrkii kaikessa matalaan osallistumiskynnykseen
- ❖ projekti leviää laakereilleen
- ottaa pieni pala kerrallaan ja kehittää sitä ennen kuin tarttuu seuraavaan

Tämän projektin suunnitellut teatteriagentti on teatterialan ammattilainen ja se näkyy työn innovatiivisessa luonteessa. Projekti pohjautuu osallistamisen ajatukseen. Osallisuustoimet voidaan jakaa kahteen eri kategoriaan: sosiaaliseen ja poliittiseen (Kiilakoski 2012) Sosiaalisella tarkoitetaan yhteenkuuluvuuden tunnetta, kuulumista johonkin itseään suurempaan kokonaisuuteen. Poliittisella taas tarkoitetaan päätöksentekoa, vallanjakamista, vaikuttamista ja vastuunkantoa. Projekti painottaa jälkimmäistä. Sen pyrkii antamaan osallistujille mahdollisuuden vaikuttaa toimintaan.

Projektin lähtökohdat voidaan mentaalipesäpalloprosessissa nähdä kulkevan yhteisöteatterihankkeeseen, jonka projektin suunnittelija on vienyt astetta pidemmälle.

5.2.2 Kunnari - Imatralaisen Irti-teatterin nuorten ohjaajien tukeminen

Projektin tavoite: Nuorten ohjaajien tukeminen

Projektin vaiheet:

1. Kokoontuminen ja Käytännöt
2. Ohjaus
3. Katselmus
4. Reflektointi

Projektin haasteet ja mahdolliset ratkaisuehdotukset:

- ❖ aikataulu
- yhteydenpito ja kommunikointi
- ❖ vanhat tavat
- selkeät mallit ja välineet käyttöön
- ❖ tuen puute

- ohjaajapalaverit kaksi kertaa kuussa
- ❖ jaksaminen
 - käytänteet helpoiksi, velvollisuudet selkeiksi
- ❖ resurssit
 - talkootyö ja avustusten hakeminen
- ❖ NS johtokunta
 - selkeä tavoite ja budjetti projektille
- ❖ järjestelyt
 - vastuualueet, napakka kokonaisuus
- ❖ osallistuminen tapahtumaan
 - hyvissä ajoin varaus budjettiin
- ❖ jatkokoulutus
 - Teakas/lisäkurssi

Tällä projektilla on selkeä lähtökohtainen tarve, nuorten ohjaajien tukeminen. Tällaisten projektien mahdollistaminen on Teatterin osaamiskeskuksen ydintoimintaa. Mentaalipesäpallon kautta on päästy puntaroimaan haasteita, jotka saattavat olla itsestään selviä, mutta joihin pelillistämisen kautta on jouduttu miettimään jo lähtökohtaisesti ratkaisuja.

Projektin polut mentaalipesäpallossa johtavat Teatteriyhdistys Kulissin toimintaan ja heidän pohdintaansa nuorten tukemisesta.

5.2.3 Kuusamon näyttämö ja vanhusyhteistyö

Projektin tavoite: Yhteistyön tekeminen vanhustentalojen kanssa

Projektin vaiheet:

1. Yritysten/yhdistysten kartoittaminen yhteistyöhön. Esimerkiksi vanhusyksiköt ovat jo toivoneet meiltä, että teatteri viedään heidän luokseen, koska kaikki eivät pääse kulkemaan teatteriin iltaisin.
2. Yhteistyömallin luominen molempia osapuolia palvelevaksi. Esim. tehdäänkö näytelmä yhdessä heidän kanssaan (näyttelijöitä, taustajoukkoa jne molemmista osapuolista) vai onko toinen osapuoli pelkästään katsojan roolissa jne.
3. Projektin/näytelmän valinta yhdessä tukemaan yhteistyökumppanin asiaa sekä sen esittäminen. Vanhusyksiköiden lisäksi mielenkiintoisia yhteistyökumppaneita voisi olla esimerkiksi erilaiset mielenterveysjärjestöt, jolloin näytelmän aihe

olisi hyvä liittyä järjestön toimintaa tukevaksi. Mielenkiintoista olisi myös esimerkiksi esiintyä yhdessä heidän kanssaan.

4. Valmiin produktion jälkeen palaute molemmilta osapuolilta. Tukiko toimintaa/päästiinkö päämäärään.

Projektin haasteet ja mahdolliset ratkaisuehdotukset:

- ❖ Sopivaa yhteistyökumppania ei löydy
 - Yhteistyökumppanien kartoittaminen tarpeeksi laajalla rintamalla/avarakatseisesti
- ❖ Rahan uupuminen
 - Kyseessä on yhteiskunnallisesti hyödyllinen projekti. Laajat mahdollisuudet rahoituksen kasaamiseen.
- ❖ Päästäänkö molempia osapuolia tyydyttävään toimintamuotoon/lopputulokseen?
 - Suunnitteluvaiheessa tulee olla jo tiedossa yhteistyökumppani ja suunnitelma tehdään yhteistyössä molempien osapuolien kanssa.
- ❖ Löytyykö tekijöitä?
 - Kun suunnitelma ja produktion hyödyt esitetään osapuolille selkeästi ja kertoen mitä kukin siltä saa, löydetään varmasti sitoutuneet ihmiset ajasta ja paikasta riippumatta.
- ❖ Löytyykö tiloja?
 - Löytyy.
- ❖ Löytyykö yhteistä aikaa (esim. järjestötoiminta päivisin vs. harrastajilla aikaa iltaisin)?
 -
- ❖ Löytyykö sopivaa näytelmää/tekstiä?
 - Mikäli sopivaa valmista näytelmää/tekstiä ei löydy, devising- tekniikka esimerkiksi on vastaus tähän.
- ❖ Löytyykö molemmat osapuolet yhdessä pitävää tahoa, jolla narut hyppysissä on se siten ohjaaja, tuottaja, koordinoija tms.?
 -
- ❖ Yhteistyökumppanin mielenkiinnon lopahtaminen/poisjäänti kesken kaiken.
 -

Tämän projektin juuret juontavat Teatteri Lapuan kautta esiin tuotuihin yhteistyökuvioihin. Projektisuunnitelmassa on päästy hyvälle alulle löydetäessä konkreettisia yhteistyökumppaneita, jonka kanssa toimintaa voidaan alkaa suunnitella. Haasteissa on noussut esiin muutamia kohtia, joihin ei vielä löytynyt vastausta.

5.2.4 Nuorten aikuisten harrastustoiminta Jyväskylässä

Projektin tavoite: Nuorten aikuisten harrastusryhmän perustaminen

Projektin vaiheet:

1. rahoituskanavien kartoitus
2. olemassa olevat resurssit
3. toiminnan tärkeyden esiintuominen
4. Jyväskylässä toimii nuorten aikuisten yhteisöteatteriryhmä

Projektin haasteet ja mahdolliset ratkaisuehdotukset:

- ❖ Rahoitus. Mistä ohjaajalle palkka?
 - Rahoituskanavien kartoittaminen AVI, Skaf, apurahat.
- ❖ Tilat. Jyväskylässä tilaongelma: ovat joko liian kalliita tai jo yli buukattuja.
 - Yhteistyökumppanien hankkiminen
- ❖ Yhteisöteatterin tunnettuus. Toiminnan luonteen, erityisyyden ja arvon ymmärtäminen on Jyväskylässä vielä aika vierasta niin ohjaajille, harrastajille kuin katsojillekin.
 -
- ❖ Jatkuvuuden takaaminen
 -
- ❖ Tukitoimintojen kaatuminen. Ohjaajan tai muiden toimijoiden väsähtäminen, Kaupungin ostopalvelusopimuksen päättyminen tai muu yllättävä muutos.
 -
- ❖ Oman sijan löytäminen Jyväskylän teatterikentässä (yleisönäkökulma)
 - Nuorten omat tarinat esiin
- ❖ Ammattitaitoisen ohjaajan löytäminen (miten saadaan ammattitaito ja käytettävissä oleva rahamäärä kohtaamaan?)
 -
- ❖ Harrastajan ennakkoluulot yhteisö- ja nykyteatteria kohtaan.
 - Toiminnan ja tulosten näkyväksi tekeminen + vaikuttamistyö
- ❖ Nuoruus elämänvaiheena. Sitoutuminen ja nuorisotyöllisen tuen saaminen.
 - Yhteistyökumppanit toteuttamaan nuorisotyöllisen tuen (ohjaamo, etsivä nuorisotyö)

Tässä projektissa ollaan pilkottu haasteita hyvinkin yksityiskohtaisesti. Molemmat projektin suunnittelijat ovat työskennelleet tai työskentelevät parhaillaan hankkeessa, jonka tehtävänä on Jyväskylän nuorisoteatteritoiminnan kehittäminen. Heillä on siis erittäin hyvä asiantuntijuus projektinsa haasteista. Projektia suunnitelleiden agenttien tuntoja avataan tämän kappaleen lopussa esitellyissä kommentteissa mentaalipesäpallotyökentelystä.

5.2.5 Teatteri Ulpun ja vanhustentalojen yhteistyö

Projektin tavoite: Viedä nuoret esiintymään vanhustentaloihin.

Projektin vaiheet:

1. idean esiintuominen ja läpilyöminen
2. yhteistyökumppaneiden hankkiminen
3. esitysten valmistaminen
4. käytännön vierailut vanhusten luona

- ❖ nuoret ei innostu
 - pyydetään joku vanhempi hyvä tyyppi käymään ryhmässä, josta nuoret kenties innostuisivat asiasta
- ❖ vanhustentaloilla ei ole aikaa sitoutua yhteistyöhön
 - tehdään asia heille mahdollisimman helpoksi, sovitaan päivät jolloin he varaavat ajan tuodakseen vanhukset paikalle
- ❖ ei rahoitusta
 - tarvitaanko rahaa? Ehkä Ulpulle vähän korvausta. Löytyisikö virkistystoiminnasta? Voisiko myös seurakuntaa pyytää mukaan (srk:lla Ulvilassa on rahaa)
- ❖ riittääkö yksi kerhokerta viikossa?
 - tehdään sen verran pienimuotoinen juttu, että se riittää
- ❖ nuorten kuljetukset ja mahdollinen koulupoissaolo?
 - vanhemmat kuskannevat lapsiaan hyvän tarkoituksen puolesta? Pyritään järjestämään nämä tuokiot viikonlopuille, jolloin koulupoissaoloja ei tulisi.

Tässä projektissa on kyse samantyyppisestä kuviosta kuin Kuusamon vanhustentaloyhteistyössä. Nuoret johtavat siis uudenlaisten yhteistyökuvioiden kehittämisen äärelle.

5.2.6 Tohmajärvi-trilogia

Projektin tavoite :Tutkitaan kolmea aikaa ja kolmea näkökulmaa tohmajärveläisyyteen.

- 1) Algot Untolan Tohmajärvi
- 2)Katri Helenan Tohmajärvi
- 3)Meidän Tohmajärvi.

”Tavoitteena on tutustuttaa tohmajärveläiset omaan historiaansa ja sen merkitykseen silloin ja nyt. Ja kiinnostumaan siitä. Tuoda myös toispaikkakuntalaisille mielenkiintoisella tavalla esiin juuria, joista kylä, ja pitäjä muodostuu sellaiseksi kuin se on.” (Sarkkinen 11.9.2012)

Projektin vaiheet:

1. Projektin rahoittaminen Leader-hankkeena
2. Fasilitteetit lyödään lukkoon. Tilat, aikataulut, sitoutuneet yhteistyökumppanit.
3. Materiaalista valmistuu käsikirjoitus. Käsikirjoitusta tehdään ryhmässä, mutta näytelmän käsikirjoittaja voi vapaasti tehdä siitä parhaaksi katsomansa käsikirjoituksen, kunhan vain ymmärtää joukkueen pelin identiteetin
4. Näyttelyt, seminaarit ja näytelmät valmistuu

Tohmajärvi-trilogian ajatuksen kulussa ei ehditty työpajan aikana konkreettisiin haasteisiin, mutta yhteys salonkyläläisten yhteisöteatterihankkeeseen on ilmeinen.

5.2.7 Yhteisöteatteria Pohjois-Savossa

Projektin tavoite: Luoda yhdessä Ylä-Savon alueella toimintansa aloittaneen Yhteistyötä teatterista-hankkeen kanssa verkosto kehittämään yhteisöteatteria Pohjois-Savossa. Pyrkimyksenä on kehittää paikallisista aiheista tai -näkökulmista itse kirjoitettuja, tuotettuja ja toteutettuja harrastajateatterinäytelmiä.

Projektin vaiheet:

1. Yhteyksien luominen toimijoihin
2. verkostoituminen
3. Yhteisöteatterista kiinnostuneet toimijat muodostavat oman verkostonsa, jolle järjestetään koulutusta ja muita tukitoimia.
4. tuotetaan paikallisia esityksiä 2016- 2017 aikana

Tässäkin projektissa työpajan aikana ei ehditty konkreettisiin haasteisiin. Yhteisöteatteriajatus on kuitenkin ruokkinut projektisuunnitelmaa löytämään alueelta verkostotyötä tekeviä yhteistyökumppaneita ja ujuttamaan sinne mukaan yhteisöteatteria.

5.3 Yhteiskehittämisen huomioita

Edellä on esiteltynä kasatusti teatteriagenttien mentaalipesäpallon tuloksia. Työskentelymuoto oli hyvinkin vapaa ja omaa projektia suunniteltiin monella tapaa. Osa suunnitelluista projekteista on helppo saada toteutumaan ja osa vaatii laajempaa yhteistyötä, jonka aloittamiseen mentaalipesäpallo antoi hyvän sysäyksen.

Keräsin mentaalipesäpallossession jälkeen teatteriagenteilta palautetta työskentelytavasta facebook-ryhmässä esitetyllä kysymyksellä ”Mitä sait mentaalipesäpallotyöskentelystä?” Tässä kaksi vastausta, jotka kiteyttivät kommentoijien mielestä toiminnan hyvin.

”Työskentelytapa auttoi hahmottamaan ja konkretisoimaan oman toiminta-alueen haasteet käsitellyn teatterimuodon toteuttamisessa, mutta auttoi myös löytämään ratkaisuvaihtoehtoja näiden haasteiden selättämiseen. Hyvien käytänteiden jako toteutui kahdessa vaiheessa: Alussa esitetyjen toimintamallien muodossa, mutta myös pesäpallo-kenttää suunniteltaessa, jolloin parilta saattoi löytyä johonkin haasteeseen ratkaisu, jota ei ollut itse tullut ajatelleeksi. Malli tukee myös verkostoitumista: samaa teatterin toimintamallia voidaan toteuttaa useassa paikassa samanaikaisesti ja täten tukea, apua ja ideoita voidaan jakaa toisten toimijoiden kanssa ja ratkaisu ongelmaan voi löytyä oman alueen ulkopuolelta. ”Pesäpallokenttä” tulevasta projektista palasteli projektin haasteet sen verran pieniksi osaluokiksi, että haasteeseen oli helpompi tarttua. Toiminnan suunnittelu sekä haasteiden ja ratkaisujen pohtiminen oli inspiroivaa pesäpallon kautta.”

(Tulla, 14.11.2015)

”Pesäpallokentän sijoittaminen kehittämistyön kehikseksi oli virkistävä ja toimiva yhteiskehittämisen tapa. Työskentely tiivisti toiminnan suunnitteluprosessin siten, että useisiin kysymyksiin, joiden pohtimiseen voisi käyttää pitkiäkin aikoja, löytyi itse asiassa ratkaisut suhteellisen helpolla. Määränpää ja tavoite saattoi olla hyvinkin korkealentoisia tai idealistisia, mutta toteutuksen vaiheiden palasteleminen ja erilaisten, pienempienkin haasteiden purkaminen osiin teki hyvää prosessin hahmottamisessa. Vaikka jotkin haasteet olisivat olleet jo lähtökohtaisesti ratkaisuja, oli hyvä sanottaa ääneen myös ne, ja merkata semmoisetkin haasteet yhteiselle pelikentälle. Työskentelytapa toimii sekä uuden suunnittelussa (uuden ollessa tarve tai puute, johon pyritään vastaamaan tai jota paikataan), mutta myös esimerkiksi eri teattereiden toimintamallien hahmottamisessa sekä vertailussa, ehkä jopa benchmarkkauksessa. Koen, että pesäpallokentälle voisi siis sijoittaa oman toimintansa siinä tilanteessa, jossa se nyt on (niillä tavoitteilla, jotka tällä hetkellä ovat keskeisimpiä toiminnassa) ja ruveta ratkaisemaan sitä kautta oman yhteisön esteitä, haasteita ja ongelmia. Jos tätä tehdään esimerkiksi kahden teatterin välillä rinnakkain, voidaan suoraan jakaa hyviä käytänteitä omasta toiminnasta eteenpäin. Mentaalipesäpallo saattoi kohti tehokasta työskentelyä. Haittapuolena toki oli se, etten lähtötilanteessa tiennyt pesäpallon sääntöjä.”

(Tirkkonen 14.11.2015)

Kokonaisuudessaan mentaalipesällosta jäi positiivinen, innostunut kuva ja metodologia voidaan hyödyntää jatkossakin yhteiskehittämisen muotona. Työskentelyn kautta projektin haasteet pilkkoutuvat pieniin osiin ja niitä päästään tarkastelemaan useasta kulmasta.

6 Johtopäätökset

Kehittämistyön aiheena oli laaja-alaisen, vaikeasti hahmottuvan Teatterin osaamiskeskus kehittäminen teatteriagenttien kautta. Kehittämistyössä tehtiin tulevaisuusverstas, benchmarkattiin toimivia harrastajateattereita ja kehitettiin mentaalipesäpallon kautta seitsemän uutta projektisuunnitelmaa.

Tulevaisuusverstaan anti jäi trendityöskentelyn keinoin toteutetussa työpajassa vähäiseksi. Syynä tähän on, että tulevaisuusverstaan tavoite oli määritelty hyvin laajasti hahmottamaan teatteriagenttien työskentely-ympäristössä esiintyviä trendejä ja heikkoja signaaleja. Seuraavassa tulevaisuusverstaassa tuleekin alkuun määritellä konkreettinen ongelma, jonka kimppuun työpajassa käydään. Teatteriagenttien tulevaisuusverstaassa esiin nostamat asiat olivat kuitenkin relevantteja mietittäessä Teatterin osaamiskeskuksen toimintaa. Esimerkiksi kansainvälisen toiminnan puuttuminen nuorisoseurojen teatteritoiminnasta on seikka, johon kannattaa tulevaisuudessa kiinnittää huomiota.

Tutustuminen Salonkylän Nuorisoseuran, Teatteri Lapuan ja Teatteriyhdistys Kulissin toimintaan haastatteluin ja havainnoiden avasi hyvän kuvan nuorisoseurajärjestön teatteriharrastuskentästä. Järjestön jäseneteattereissa teatteria tehdään suurella sydämellä ja halu kehittää toimintaa oli silmiin pistävää. Teatterin osaamiskeskuksen toiminnan kannalta saatiin myös hyviä esimerkkejä innovatiivisesta harrastajateatterin tuottamisesta.

Yhteiskehittämisen metodiksi opinnäytetyössä kehitettiin uusi sovellus nimeltään mentaalipesäpallo. Sen kautta saatiin aikaan seitsemän toteuttamiskelpoista projektisuunnitelmaa. Kokeilu kannustaa jatkossakin miettimään yhteiskehittämiselle uudenlaisia muotoja. Kun asioita katsotaan hieman eri vinkkelistä, saattaa aivot nytkähtää totutusta erilaiseen kulmaan ja sitä kautta ajattelu saa uudenlaisia vivahteita.

Opinnäytetyön keskeisin huomio liittyy teatteriagenttiverkoston merkityksellisyyteen. Teatteriagenttiverkosto on Teatterin osaamiskeskuksen kehittymisen kannalta oleellinen. Sekä tulevaisuusverstas, että mentaalipesäpallo osoittavat agenttien potentiaalin järjestön teatteritoiminnan kehittämisessä ja tämä potentiaali tulee jatkossa ottaa entistä paremmin käyttöön.

Teatterin osaamiskeskuksella ei ole tällä hetkellä kokoaikaista työvoimaa. Tätä taustaa vasten hyvin toimivien vapaaehtoisten merkitys korostuu entisestään. Tulevaisuuden haaste on johtaa teatteriagenttiverkostoa niin, että toiminta säilyy agenteille mielekkäänä ja merkityksellisenä. Myös verkoston päämäärät tulee konkretisoida yleistä kehittämistä tarkemmiksi. Vapaaehtoistyön johtaminen tarkoittaa ytimiltään sitä, että vapaaehtoisille luodaan mahdollisuudet toimia ja tavoitella yhdistyksen tai yhteisön päämääriä (Kuuluvainen 2015).

Kehittämistyön aikana tehdyt kokeilut, havainnot ja haastattelut todentavat, että Teatterin osaamiskeskuksen kaltaiselle palvelulle on olemassa tarve. Tulevaisuutta ajatellen tulee pitää hyvistä elementeistä kiinni ja kehittää toimintaa innovatiivisesti muistaen, että teatteri on iloinen asia, jolla on laajoja hyvinvointivaikutuksia. Kuten Riitta Vehmas Teatteriyhdistys Kulissin haastattelussa totesi: ”Hauskasti voi tehdä älyttömän hyvää ja se hyvän teatteri tekeminen on se juttu mikä palkitsee.” (Vehmas 4.8.2015)

Lähteet

Alasoini, Tuomo. 2003. Projektista kehittämisverkostoiksi. Paradigman muutos työorganisaatioiden ohjelmallisessa kehittämisessä. Työelämän kehittämisohjelman työpa-pereita 15. Helsinki: Työministeriö

Allardt, Erik. 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo: WSOY

Hakala, Jarkko. 2011. Pelillisuus voi parantaa maailmaa. (15.11.2015)
<http://aikalainen.uta.fi/2011/02/18/pelillisuus-voi-parantaa-maailmaa/>

Heinilä, Tiina. 2014. 3.11.2014. Vakaa työ murenee. (14.11.2015)
<http://www.sitra.fi/artikkelit/sitran-trendit-vakaa-tyo-murenee>

Heinonen, Sirkku & Klingberg, Rea & Pentti, Päivi. 2011. Kaikkien aivot käyttöön. Hel-sinki: WSOYpro Oy

Juhola, Jatta (toim.). 2014. Teoks! Teatteritoiminnan verkostoja kehittämässä. Mikkeli: Suomen Nuorisopisto, Teatterin osaamiskeskus -hanke

Järvelä, Elina. 2015. Taiteelle tekijöitä 2014-2015 –hankeen loppuraportti. Suomen Nuorisoseurat ry

Järvelä, Elina. 2014. Teatterin osaamiskeskuskaavio. Taiteelle tekijöitä 2014-2015 – hankkeen väliraportti

Kiilakoski, Tomi. 2012. Nuorten osallisuuden edistäminen. Nuorisotutkimusverkosto. (13.11.2015) http://www.seutunappi.fi/filebank/2768-Tomi_Kiilakoski_Nuorten_osallisuuden_edistaminen_17_10_2012.pdf

Kiilakoski, Tomi. 2014. Kulttuurisen nuorisotyön loppupäätelmiä. (18.11.2015)
<http://www.slideshare.net/TomiKiilakoski/kulttuurisen-nuorisotyyn-pivien-loppuputelmi>

Koskenniemi, Pieta. 2007. Osallistuva teatteri – Devising ja muita merkillisyyksiä. Hel-sinki: Opintokeskus Kansalaisfoorumi

- Kosonen, Hanna & Pekkarinen, Helena. 2010. Kulttuurialan kolmas sektori - Opetus-
kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:24. (19.11.2015)
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OKM24.pdf?lang=fi>
- Kuuluvainen, Salla. 2015. Vapaaehtoistyön johtaminen. Helsinki: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry
- Laine, Paula. 28.4.2015. Keskinäisyysriippuvuus lisääntyy. (13.11.2015)
<http://www.sitra.fi/artikkelit/sitran-trendit-keskinaisyysriippuvuus-lisaantyy>
- Lavaste Saana & Rautavuoma Saara & Sirén Kati. 2015. Avoin näyttämö – Käsikirja teatterin uudistajille. Tampere: Kulttuuri – ja taideyhdistys Kaksikko ry
- Mannermaa, M. 1999. Tulevaisuuden hallinta. Skenaariot strategiyöskentelyssä. Porvoo: WSOY
- Miettinen, S. (toim.). 2011. Palvelumuotoilu - uusia menetelmiä käyttäjätiedon hankintaan ja hyödyntämiseen. Helsinki: Teknologiainfo Teknova Oy
- Nuorisoseurojen kolmivuotishjelma. 2012. (19.9.2015)
<http://www.nuorisoseurat.fi/nuorisoseurajarjeston-strategia-ja-kolmivuotishjelma>
- Nuorisoseurakokouksen julkilausuma 2015. 2015. (16.11.2015)
http://www.nuorisoseurat.fi/uutiset_ja_tapahtumat/uutiset/nuorisoseurakokous-kotouttamista-kulttuurisen-nuorisotyön-keinoin
- Nuorisourastrategia. 2012. (19.11.2015) <http://www.nuorisoseurat.fi/strategia>
- Nuorisoseurat. 2012. (13.11.2015)
http://www.nuorisoseurat.fi/uutiset_ja_tapahtumat/uutiset/olemme-nyt-suomen-nuorisoseurat-ry
- Ojasalo, Katri & Moilanen Teemu & Ritalahti Jarmo. 2009. Kehittämistyön menetelmät - Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy

Opetus – ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2011:8. 2011. Valtioneuvoston selonteko kulttuurin tulevaisuudesta. (14.11.2015)

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2011/liitteet/OKM08.pdf?lang=f>

Ranne, Jari. 2015. Sytytä innovatiivinen ajattelu. EU: Yrityskirjat Oy

Rubin, Anita. 2004. Skenaariotyöskentelyn sovellukset. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. (14.11.2015)

http://www.tulevaisuus.fi/topi/topi_vanha/tekstit/skenaarioty%C3%B6skentely/tulevaisuusverstas.htm

Saarinen, Pasi. 2015. Laadukkaita koulutuksia on tänäkin vuonna tarjolla. Repliikki 2015, 2. s.17.

Sitra. 2015. Megatrendit 2014-2015. (15.11.2015)

<http://www.sitra.fi/tulevaisuus/megatrendit>

Vaittinen, Pirjo 2015. Draama toimii moninaisena perusopetuksessa. (19.11.2015). https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98041/draama_toimii_moninaisena_2015.pdf?sequence=1

Vataja Katja & Tukiainen Hanna. 19.1.2015. Hyvinvointi korostuu. (15.11.2015)

<http://www.sitra.fi/uutiset/megatrendit/sitran-trendit-hyvinvointi-korostuu>

Haastattelut

Kupiainen, Tanja. 2015. Teatteri-ilmaisun ohjaaja AMK. Salonkylän Nuorisoseura. 14.5.2015.

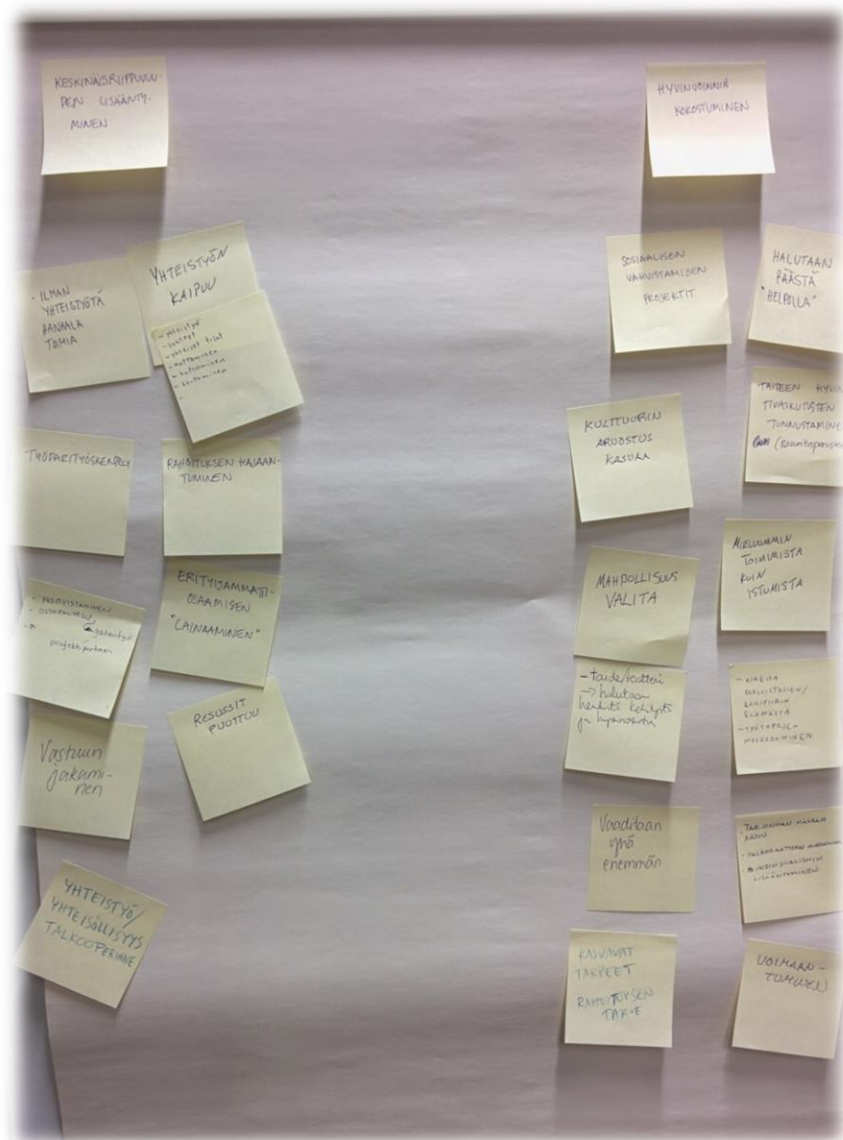
Salonkylän Nuorisoseura. 2015. Teatteriharrastajien ryhmähaastattelu. 14..5.2015.

Teatteri Lapua. 2015. Teatterinharrastajien ryhmähaastattelu. 10.6.2015.

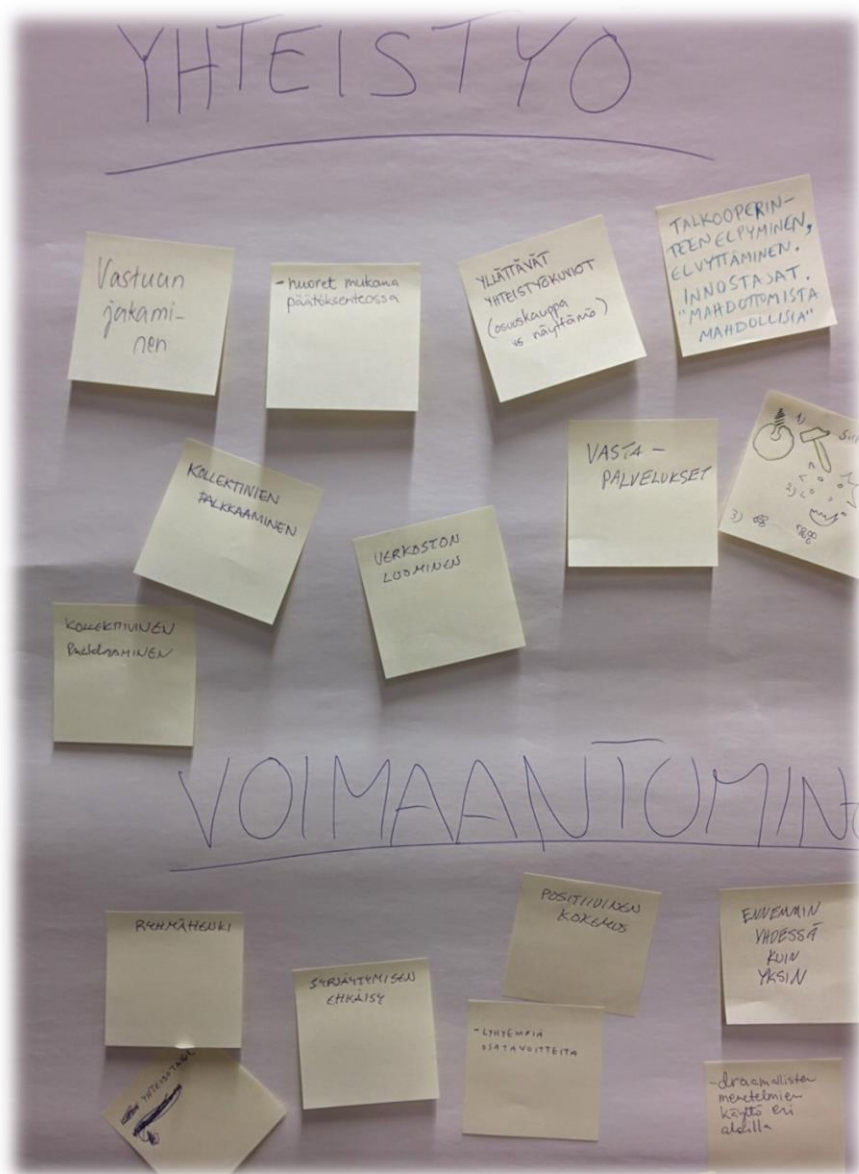
Teatteriyhdistys Kulissi. 2015. Teatterinharrastajien ryhmähaastattelu. 4.8.2015.

Trendityöskentelyn kuvataallenteita

Kankaanpää 24.4.2015

Kuva 1: Megatrendeistä Keskinäisriippuvuuden lisääntyminen ja Hyvinvoinnin korostuminen pilkottuja trendejä teatterigenttien omassa työskentely-ympäristössä.

Kuva 3: Yhteistyön ja Voimaantumisen ympärille kerättyjä sanoja.

